

TÜRKİYE STARTUP EKOSİSTEMİ YIL SONU YATIRIM RAPORU

2023

DEPREM

2023 yılında Türkiye'yi derinden sarsan tarihimizin en büyük felaketlerinden birini yaşadık. Merkez üssü Kahramanmaraş olan 7,8 Mw ve 7,5 Mw büyüklüklerindeki iki deprem 11 ilden 15 milyon kişiyi doğrudan etkilerken tüm Türkiye'yi bir araya getirdi.

Bu zorlu sürecin üstesinden gelmek için StartupCentrum olarak Türkiye Girişimcilik Ekosistemi Birlik Çağrısı projemiz ile depremden etkilenenlere destek olabilecek girişimleri paydaşlarımızın desteği ile bir araya getirdik.

Zorlukların birlikte aşılacağı inaniyor, deprem felaketinde kaybettiklerimizi bir kez daha özlemle anıyoruz.

StartupCentrum

2023- Yıl Sonunda
Türkiye Startup Ekosistemi
Ve Yatırımları
Ekim 2023

Hazırlayan:
StartupCentrum Data Team

StartupCentrum 2023
İş bu raporun bütün hakları StartupCentrum'a ait olup izinsiz iktibas edilemez ve dijital platformlarda paylaşılabilir.

MUGE BEZİN

Kurucu Ortak

StartupCentrum olarak, 2023 Türkiye startup ekosisteminin derinlemesine incelenmesini sizinle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz. Bu raporun, ekosistemimizin dinamiklerini anlamak, ölçmek ve geliştirmek için değerli bir kaynak olduğuna inanıyoruz.

2023 yılı, ülke olarak yaşadığımız deprem ve globaldeki ekonomik dalgalanmalarla birlikte, herkes için zorlu ve duygusal bir yıl oldu. Bu yılın yatırımlar açısından analizine oldukça önem verdik. Teknoloji sektöründe, toplamda 347 yatırım turu gerçekleşti ve bu turlarda start-uplar 900 milyon dolarlık yatırım topladı. Bu yatırımların önemli bir kısmı, 550 milyon dolar ile Getir ve 105 milyon dolar ile Insider gibi öne çıkan teknoloji şirketlerine yapıldı. Büyük turlar da azaldığı için 2022 yılı ile kıyasladığımızda, hem yatırım miktarında hem de yatırım adetlerinde bir düşüş görüyoruz.

Raporda, tüm bu analizlerin yanı sıra yerli yatırımcılarla ilgili sürpriz detaylara ve yatırımcıların ortak yatırım yaptığı alanlar gibi konulara da değindik. Türkiye teknoloji ekosisteminin, bu zorlu dönemi nasıl yönettiğine dair kapsamlı bir bakışa geçmeden önce şunu da eklemek isterim, ekosistem oyuncularını olarak 2024 yılında çok daha fazla iş birliği ile ekosisteme katkı sağlamalıyız, hepimiz için güzel bir yıl olması dilerim.

M. ERSAD ZOR

Veri Ekibi Lideri

2023 yılı, Türkiye için hem toplumsal hem de ekonomik bir onarım süreci olarak kayıtlara geçti. Yılın başında yaşadığımız derin ve unutulması güç acıların ardından, yıl ortasında gerçekleşen genel seçimler ve takip eden ekonomi yönetimi değişiklikleriyle zorlu bir yıl geçti. Bu bağlamda, 2023 yılını, derin acılar ve zorluklar yaşayıp toplumsal ve ekonomik yaraları sarmaya adanmış bir yıl olarak tanımlayabiliriz.

Girişim yatırımlarının ise bu büyük olaylardan minimum seviyede etkilendiğini gözlemliyoruz. Yatırım miktarlarında bir azalma yaşanmış olsa da, teknoloji girişimlerine olan ilgi, 2022 yılını aratmayacak düzeyde devam etti. Yerli yatırımcılar, girişimlere destek olmayı sürdürdüler. Öte yandan küresel ölçekte azalan mega yatırımların etkisi Türkiye'yi de içine almış durumda. Yabancı yatırımcı sayısında bir düşüş gözlenirken, Türkiye'deki mega yatırımlar zaten sınırlı sayıda olduğundan bu trendden önemli ölçüde etkilendiği söylenebilir.

2024 yılına ilişkin öngörülerde bulunmak ise daha meşakkatli. Önümüzde pek çok potansiyel senaryo bulunuyor. Bir yanda, Unicorn statüsüne erişecek girişimlerin ve 100 milyon dolar seviyelerine ulaşan yatırım haberlerinin duyulabileceği olumlu beklentiler yer alırken, diğer yanda faiz oranlarının artması sonucunda özellikle bireysel yatırımcıların start-uplara yönelik riskli yatırımlardan kaçınma ihtimali bulunmaktadır. Bu durum, melek yatırımcı sayısında azalmaya neden olabilir. Ancak, fonlar zaten girişimlere taahhüt edilmiş oldukları için, yüksek faiz ve ekonomik durgunluk etkilerinden önemli ölçüde muaf kalacaklar. Fonlar ve yatırımcılar için asıl belirleyici faktörler; yeni girişimlerin kalitesi ve global yatırımcıların ilgisini çekecek portfolyo girişimlerinin devam yatırımı alabilme kapasitesi olacaktır.

StartupCentrum

Dijital Startup Ekosistemi

BİZ KİMİZ?

StartupCentrum, girişimcilerin ekip arkadaşı bulamama probleminde yola çıkmış, ardından odağını ekosistem ihtiyaçlarına çevirmiş bir startuptur. Girişimler platform üzerinden yatırımcıları veya kuluçka merkezi, hızlandırıcı ve teknoparkları filtreleyerek anında başvuru yapabilir. Ya da uzun süredir aradığı o ekip arkadaşını filtreleyerek bulabilir ve hemen mesaj atabilir. Platforma üye girişimler aynı zamanda AWS'den Salesforce'a çeşitli şirketlerden ücretsiz kredi ve indirimler alabilir. Bunların yanında başta Türkiye olmak üzere dünyadaki girişimcilik ekosistemleri hakkında hazırlanmış raporlara ücretiz erişebilir veya her ay Türkiye'nin farklı illerinde düzenlenen girişimcilik etkinliklerimize her zaman katılabilir!

NE YAPIYORUZ?

YETENEK

Bir startup veya scaleup'ta çalışmak isteyen her yetenek iş ilanlarına başvurabilir veya startupları kendi ihtiyaçlarına göre filtreleyerek direkt mesajı gönderebilir! Ayrıca startuplar iş başvuruları açabilir veya yetenekleri çeşitli filtrelere göre filtreleyerek doğrudan mesaj gönderebilir!

YATIRIM

Platforma üye bir girişim, ekosistem paydaşları ile doğrudan iletişime geçebilir! Bir girişim, fon almak için melek yatırımcıları, VC'leri, CVC'leri ve diğer tüm yatırımcılara başvuru yapabilir! Öte yandan, bir girişim hızlandırıcı programlara, kuluçka merkezlerine veya teknoparklara da başvurabilir!

RAPORLAR

Büyümenin anahtarı: Veri! Bir karar verici, kurucu, yatırımcı veya girişim meraklısı, startuplar hakkındaki içgörülere raporlarımızdan ulaşabilir. Yatırım raporları, pazar araştırmaları ve ekosistem haritaları hazırlıyor, hepsini ücretsiz paylaşıyoruz! Ayrıca, dünyanın dört bir yanından startuplarla ilgili haberler ve haftalık bülten paylaşıyoruz!

PERK & ETKİNLİK

Platforma üye girişimler sayısı her ay artan işbirliği yaptığımız firmalardan ücretsiz faydalanabilir! Ya da ekosistemden insanlarla tanışarak network'ünü genişletmek veya aradığı kurucu ortağını bulmak için Find Your Co-Founder etkinliklerimize katılabilir! Etkinlik hakkında detaylı bilgi için sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

StartupCentrum.....	4
Giriş.....	8
Sayılarla 2023.....	9
Türkiye Startup Ekosistemi Yatırımları	10
En Yüksek Yatırımlar.....	11
2023 Yılında Yatırımlar.....	12
Şehirler.....	16
Sektör.....	19
Yapay Zeka & Makine Öğrenimi.....	20
Oyun.....	21
Sürdürülebilirlik & Çevre.....	22
Yatırım Aşaması.....	23
Yatırımcılar.....	24
Kurucu Ortaklar.....	28
Kitle Fonlama.....	31
Startup Hukuk Düzenlemeleri 2023.....	32
İkincil İşlemler.....	40
Veri & Metodoloji	41

GİRİŞ

2023: Mücadeleler Dolu Ancak Umut Vaat Eden Bir Yıl

Yeni yılın ilk günlerinde 2023, tüm dünyada yaşanan ekonomik sıkılaşma ve politik belirsizliklerin gölgesinde başlarken, Türkiye için umut dolu beklentiler de mevcuttu. Ancak yılın henüz ikinci ayında, 6 Şubat'ta yaşanan yıkıcı depremle birlikte ülke genelinde bir karanlık çöktü. Milyonlarca insanı doğrudan etkileyerek derin bir yas dönemi yaşandı.

Bu zor zamanlarda, Türkiye'nin her köşesinden insanlar birbirlerine sımsıkı sarıldı, kenetlendi. Deprem yarattığı yaraları sarmak adına sermaye artırımını gerçekleştiren şirketler için geçici bir vergi kesintisi düzenlemesi getirildi. Bu adımla, 2022'de yatırım almış girişimlerin geriye dönük vergi borcu oluşmuştu. Bu durum ekosistem paydaşlarından tepki çekse de, bir çözüm üretilemedi. Depremin ardınan Mayıs ayında, ülkedeki siyasi manzaranın şekillenmesine neden olan yüksek katılımı genel seçimler yapıldı. Seçimlerin ardından, ekonomi yönetiminde kapsamlı bir değişiklik yaşandı. Yılın ortalarına doğru, şiddetli depremin ve dönüşüm getiren seçimlerin etkileri her alanda hissedilmeye devam etti.

Sonbahar geldiğinde, hüznü ve belirsizlikle dolu ayları geride bırakmaya çalışan Türkiye, ekim ayında cumhuriyetin 100. yıl dönümünü coşkuyla kutladı. Kutlamaların yankıları sırasında, tüm dünyada yaşanan siyasi ve ekonomik belirsizlikler nedeniyle büyük işten çıkarmalar (layoff) gerçekleşti ve bu durum teknoloji sektöründe de hissedildi.

Türkiye, küresel dalgalanmalara karşı kendi rotasını çizerken, yerli girişimcilerin ve yatırımcıların gösterdiği direnç, ekosistemin sağlam zeminlerde yükselmesinin açık bir işareti olarak ortaya çıktı. Yılın sonlarına yaklaşırken, girişimcilik ekosistemi, karşılaştığı tüm engellere meydan okuyarak dinamik bir yılı daha geride bıraktı. 2023 yılı, girişim yatırımlarının milyar dolarlık sınırı aşmasa da, birçok açıdan önceki yılların izini sürdürdü ve benzer başarılarla sonuçlandı.

SAYILARLA 2023

\$900,6Mn

Toplam Yatırım Miktarı

2023'te teknogirişimler 900,6 milyon dolar yatırım aldı.

347

Yatırım Turu

347 yatırım turunda 343 teknogirişim yatırım aldı.

\$300.000

Medyan Yatırım Miktarı

Yatırımların medyan (ortanca) değeri 300 bin dolar oldu.

Sektör*

\$516,2Mn

Ulaşım &
Lojistik

\$126,8Mn

Yapay Zeka &
Makine Öğrenimi

\$118,7Mn

Pazarlama &
Satış

41 startup

Yapay Zeka &
Makine Öğrenimi

38 startup

Oyun

33 startup

Sürdürülebilirlik
& Çevre

262

Kurumsal Yatırımcı

2023'de 262 kurumsal yatırımcı* yatırım yaptı.

89

Yabancı Kurumsal Yatırımcı

Yatırım yapan 262 kurumsal yatırımcının 89'u yurt dışı merkezliydi.

57

Kitle Fonlama Turu

2023'de kitle fonlama platformları aracılığıyla 57 başarılı yatırım gerçekleşti.

%23,4

Kadın Kurucu Ortaklı

2023'de yatırım alan girişimlerin %23,4'ünün en az 1 kadın kurucu ortağı vardı.

\$159,8Mn

Yatırım Miktarı

En az 1 kadın kurucu ortağı olan girişimler toplam 159,8 Milyon Dolar yatırım aldı.

204

İlk Yatırım

2023-3.Ç'de 48 girişim, ilk yatırımını aldı.

2023-YIL SONU

TÜRKİYE STARTUP EKOSİSTEMİ VE YATIRIMLARI

EN YÜKSEK YATIRIMLAR

GETİR

Getir, 10 dakikada market ve yemek ürünleri teslimatı yapar.

Yatırım Miktarı : \$500 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : -

INSIDER

Insider, çok kanallı ve yapay zeka destekli pazarlama teknolojileri şirkettir.

Yatırım Miktarı : \$105 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Qatar Investment Authority, Esas Ventures

GETİR FINANS

GetirFinans, Getir'in iştiraki olarak kurulmuş finans kuruluşudur.

Yatırım Miktarı : \$50 M
Değerleme : \$250 M
Lider Yatırımcılar : İş Bankası

BİNALYZE

Binalyze, dijital adli bilişim ve olay yanıtı şirkettir.

Yatırım Miktarı : \$19 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Earlybird VC, Citi Ventures, Cisco Investments

VİVOO

Vivoo, sağlık ölçümleri sağlamak için idrarı kullanan evde sağlık takipçisidir.

Yatırım Miktarı : \$12 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Draper Associates, Otsuka Holdings

HOTELRUNNER

Hotelrunner, konaklama, seyahat ve ödeme noktaları için entegre satış ve dağıtım yönetimi platformudur.

Yatırım Miktarı : \$6,5 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : 212, Wix Capital, Ascension Ventures, DHM

FAZLA

Fazla, gıda israfını önleyen ve atık yönetimi kolaylaştıran teknoloji çözümleri geliştirir.

Yatırım Miktarı : \$6 M
Değerleme : \$43 M
Lider Yatırımcılar : 212, Türkiye Kalkınma Fonu, Teknoloji Yatırım, Esor Investments

GRAND-ATTIC

Grand-Attic (eski adıyla Hadi), casual oyunlar üreten bir mobil oyun şirkettir.

Yatırım Miktarı : \$5,3 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Griffin Gaming Partners, Makers Fund, Akın Babayiğit

LİNKTERA

Linktera, iş/teknoloji danışmanlığı ve dijital dönüşüm şirkettir.

Yatırım Miktarı : \$5 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Letven Capital

BLUEDOT

Bluedot, elektrikli araç şarj istasyonları için ödeme platformudur.

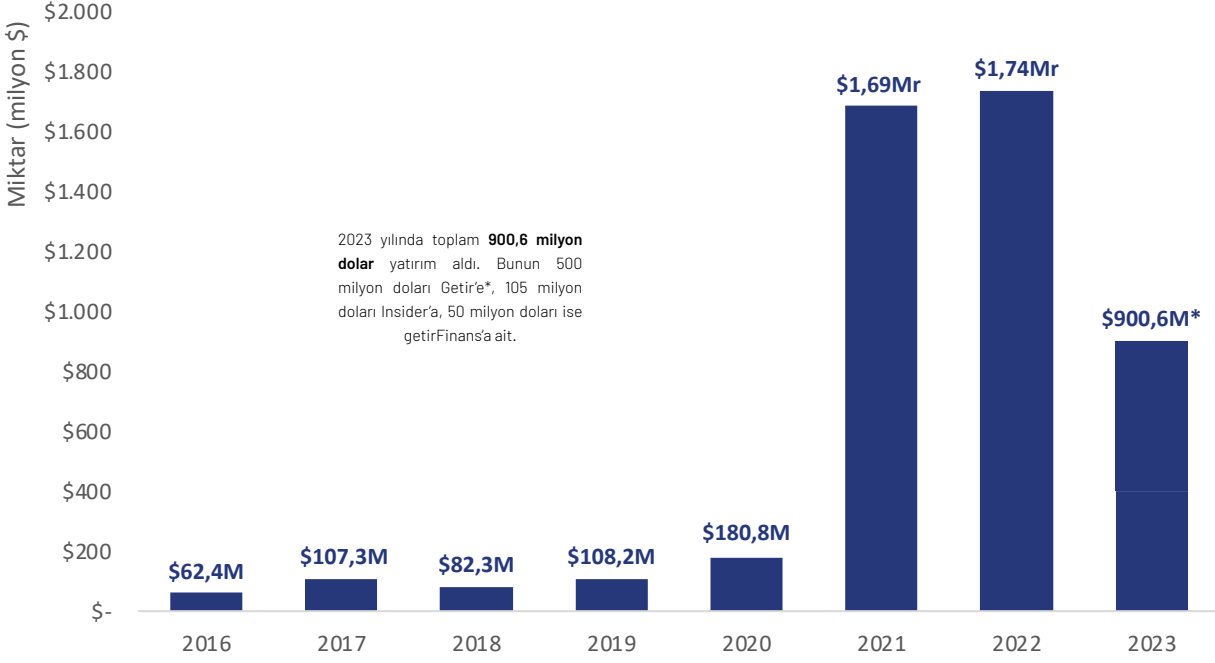
Yatırım Miktarı : \$5 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Y Combinator, Stripe, Laci Impact Fund

*2023 yılında Getir'in aldığı 500 milyon dolar yatırım, verisetine eklenmiştir ancak yatırıma dair detaylar Getir veya yatırımcıları tarafından henüz paylaşılmamıştır.

*Binalyze; merkezi Estonya'da bulunan ancak kurucularının Türk olması, ODTÜ Teknokent'te kurulu şirketi olması ve çalışanlarının yaklaşık yarısı Türkiye'de bulunması sebebiyle Yurtdışı Merkezli Türk Girişim olarak dahil edilmiştir.

2023 YILINDA GİRİŞİM YATIRIMLARI

Grafik1. Girişimlere yatırılan toplam yatırım miktarı, yıllara göre

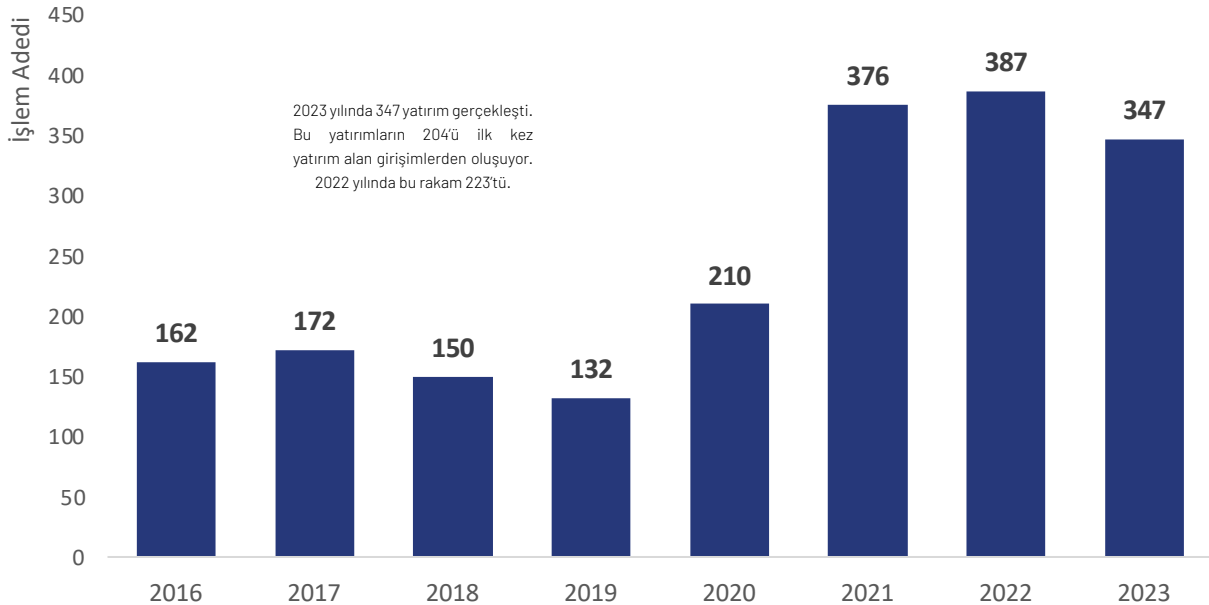

Toplam miktar azaldı ama hareketlilik devam ediyor

Türkiye, geçen yılı zorluklarla tamamladı ve girişim yatırımlarının hacmi önemli ölçüde azaldı. 2023 yılında 347 yatırım işlemi gerçekleşti ve toplamda 901 milyon dolarlık yatırım yapıldı. Bu miktar, önceki iki yılda milyar dolarlık sınırı aşan yatırım hacmine göre belirgin bir düşüş gösteriyor. Bu yıl içerisinde Insider ve Getir yeniden yatırım alırken, diğer tüm yatırımlar 20 milyon doların altında kaldı.

2023 yılında yatırım hacmindeki düşüş göze çarparken, işlem sayısındaki azalma daha sınırlı oldu. 2022'de 388 olan işlem sayısı, 2023'te 347'ye geriledi. 2023 yılında gerçekleşen yatırımlar, önceki iki yıla kıyasla %10'dan fazla azalma gösterse de, pandemi öncesi döneme göre oldukça yüksek bir seviyede kaldı. Bu verilere göre, 2023 yılında toplam yatırım değerinde bir daralma yaşanmış olsa da, işlem sayısının gösterdiği göreceli direnç sayesinde pazar dinamizmini korumayı başardı.

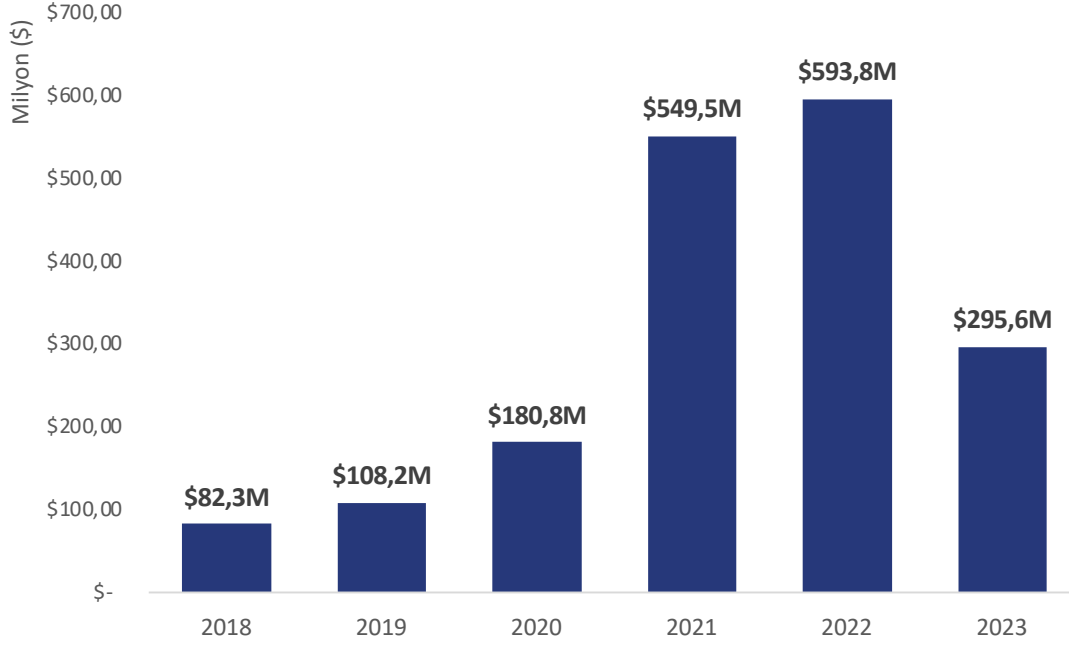
Grafik2. Gerçekleşen yatırım sayısı, yıllara göre

*2023 yılında Getir'in aldığı 500 milyon dolar yatırım, verisetine eklenmiştir ancak yatırıma dair detaylar Getir veya yatırımcıları tarafından henüz paylaşılmamıştır.

2023 YILINDA GİRİŞİM YATIRIMLARI

Grafik3. 100 Milyon Dolar ve üzeri yatırımlardan arındırılmış toplam yatırım miktarı, yıllara göre

Mega yatırımlar (\$100M+) hariç bakıldığında toplam miktar yarı yarıya düştü

100 milyon dolar ve üzeri yatırım alan girişimlerin sayısı henüz az olduğundan, bu büyük ölçekli yatırımların toplam yatırım rakamlarına dahil edilmesi, ortaya çıkan verilerin çarpıklığa yol açmasına neden oluyor. Bu nedenle, daha büyük ölçekli yatırımlar dışarıda bırakıldığında, Türkiye'deki girişim ekosisteminin geçmiş yıllarda ne düzeyde yatırım çektiği konusunda daha gerçekçi bir perspektif elde edilebilir. 2023 yılına baktığımızda, yatırım miktarlarının 2022'ye kıyasla neredeyse yarı yarıya düştüğünü görüyoruz.

Detaylara indiğimizde, yatırım aralıkları bazında yapılan ayrıştırmada, önceki yıla kıyasla tüm segmentlerde bir düşüş yaşanmışken, 1 milyon dolar ile 10 milyon dolar arasındaki yatırım segmenti öne çıkıyor. 2023 yılında bu aralıktaki gerçekleşen 60 yatırım işlemi, 2021 yılındaki yatırım sayısı ile eşitlenmiş durumda. Bu da bize gösteriyor ki büyük yatırımların azalmasına rağmen, orta düzeydeki yatırımların sayısında bir istikrarın korunduğunu ve bu segmentteki girişimlerin hâlâ yatırımcı ilgisini çekebildiğini anlıyoruz. Bu durum, Türkiye girişim ekosisteminin genelinde bir yavaşlama yaşansa da belirli yatırım aralıklarında canlılığını koruyabildiğini gösteren bir işaret olarak değerlendirilebilir.

Tablo1. Yatırım miktarına göre sınıflandırılmış yatırım sayıları, yıllara göre

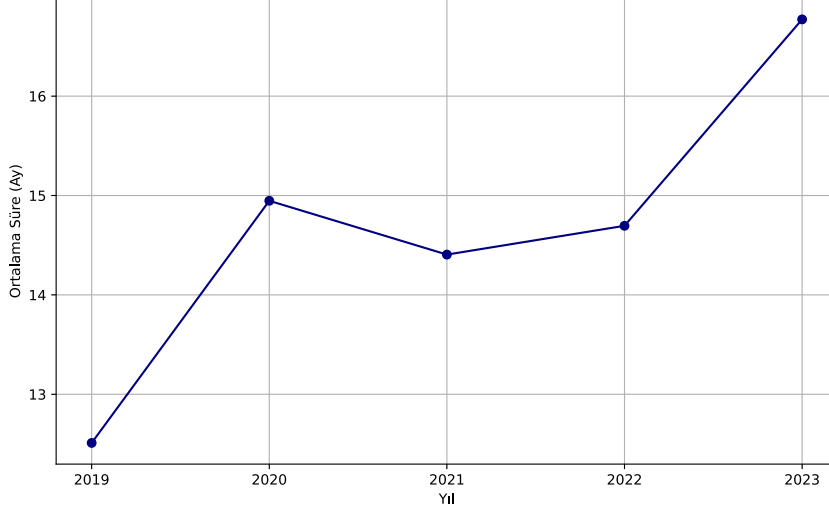
Yıl/Yatırım Aralığı	Açıklanmayan	1M\$ altı	1M\$-10M\$	10M\$-100M\$	100M\$ ve üzeri	Toplam
2018	-	129	21	-	-	150
2019	2	114 ↑	15 ↑	-	-	131
2020	13	168 ↑	26 ↑	4 ↑	-	211
2021	20	279 ↑	60 ↑	13 ↑	4 ↑	376
2022	14	282 ↑	74 ↑	19 ↑	3 ↓	392
2023	24	259 ↓	60 ↓	3 ↓	1 ↓	347

2023 YILINDA GİRİŞİM YATIRIMLARI

İki yatırım arası süre 2023'te arttı

Girişimlerin iki yatırım turu arasında geçen süreleri ay cinsinden hesaplanmıştır. Buna göre 2020 yılında yaklaşık 15 ay olan süre, 2021 ve 2022 yıllarında kısalma eğiliminde olmuştur. Ancak 2023 yılında bu süre 16 ayın üzerine çıkmıştır. Yani 2023 yılında yatırım alan girişimlerin bir önceki yatırımını ortalamada 16 ay öncesinde almıştır. 2019 yılında iki yatırım arası sürenin 13 ay altında kalması bir anomali oluşturmaktadır. Bunun başlıca sebebi ise, 2019'da yatırım alan girişimlerin yalnızca 42'sinin sonraki yıllarda yatırım alması, yani örneklem sayısının düşük olmasıdır.

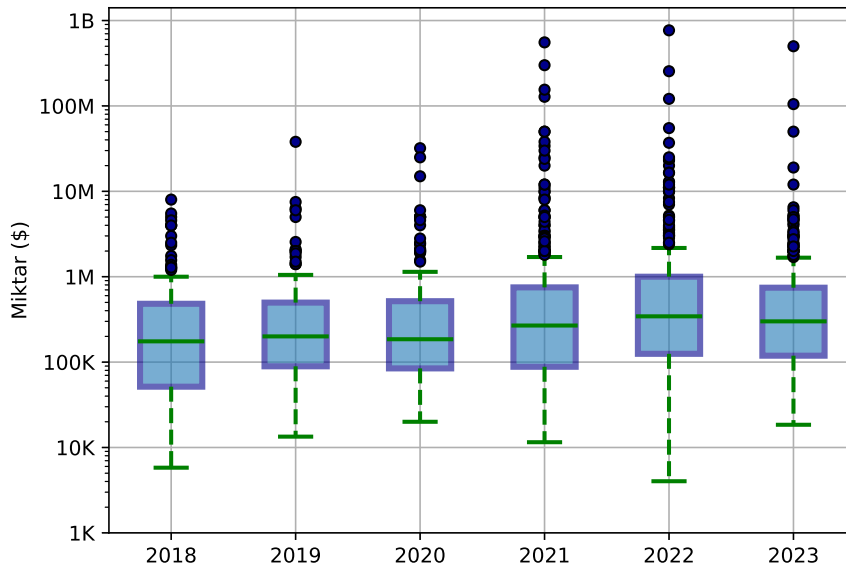
Grafik4. Girişimlerin iki yatırımı arası geçen süre (ay) ortalaması, yıllara göre

Yatırımların orta değerleri, 2021'e göre artarken 2022'ye göre azaldı.

Aşağıdaki kutu grafiği, yıllara göre yatırım miktarlarının merkezi eğilimini ve dağılımını ortaya koyuyor. Buna göre 2018 ile 2020 yılları arasında yapılan yatırımların çoğu 1 milyon doların altında gerçekleşmiş. Ancak 2021'den 2023'e kadar olan dönemde, yatırımlar genellikle 3 milyon doların altında kalmış. 2023 yılında yatırımların yüzde 25'lik ve yüzde 75'lik dilimlerini gösteren mavi kutular, 2021 yılındakine benzer bir dağılım sergilerken, 2018-2020 dönemine kıyasla daha yüksek miktarları içeriyor. Ayrıca mavi kutunun içindeki yeşil çizgiyle gösterilen 2023 yılının medyan yatırım miktarı, 2021 yılındaki değere oldukça yakın. Bu grafiğe göre, yatırım dağılımının 2021 yılı ile benzer bir seyir izlediği söylenebilir. Yalnızca 10 milyon dolar üzeri yatırımların sayısının azlığı, 2023'ü 2021'den ayıran en büyük fark olarak dikkat çekiyor. 2022 ile karşılaştırıldığında ise, 2023 yılında medyan ve diğer yatırım değerlerinde bir düşüş gözlemleniyor.

Grafik5. Yatırım miktarlarının değişimi, yıllara göre

*Box plot grafiği her yıl için yatırım miktarlarının merkezi eğilimini ve dağılımını göstermektedir. Mavi kutuların temsil ettiği yatırımların yüzde ellilik dilimindeki dağılım, yatırımların medyanını (kutunun ortasındaki çizgi) ve çeyreklik aralıklarını (kutunun alt kenarı-%25 ve üst kenarı-%75) ifade eder. Yeşil çizgiler (whiskers), alt ve üst çeyrek değerlerin 1.5 katı uzaklıkta olan yatırım miktarlarını gösterirken, noktalar (fliers) bu aralığın dışında kalan aykırı değerleri işaret eder.

2023 YILINDA GİRİŞİM YATIRIMLARI

Özetle,

2022 yılı, dünyanın pandemi sonrası para politikalarının sıkılaştığı, siyasi ve askeri gerilimlerin tırmandığı bir dönem olarak tarihe geçti ve bu durum, 2023'e yönelik genel bir karamsarlığın oluşmasına yol açmıştı. Yılın ilk yarısında, genel ekonomik durumu düzeltmeye yönelik para politikalarının etkileri yılın kalanında yavaş yavaş görülmeye başlandı.

Globalde yüksek enflasyon oranları ve süregelen belirsizlikler girişim yatırımlarına yansdı ve bu, özellikle 10-100 milyon dolarlık yatırım segmentinde önemli bir azalmaya sebep oldu. Türkiye ekonomisi de bu global trendden nasibini aldı; 2023 yılında 10 milyon dolar üzerinde yalnızca dört yatırım gerçekleşti, bunlardan ikisi Türkiye'nin unicornlarından Insider ve Getir tarafından alındı. Kalan iki büyük yatırım da Avrupa pazarına yönelik çalışan Estonya merkezli yerli girişim Binalyze ve ABD pazarına hitap eden yerli wellness girişimi Vivoo tarafından yapıldı.

2023 yılında Türkiye, global durumdan çok daha zorlayıcı koşullarla karşı karşıya kaldı. 6 Şubat'taki depremler ülkeyi derinden sarstı ve bu acılar henüz tazeleyen yapılan yüksek katılımı genel seçimlerle karşı karşıya kaldık. Özellikle yılın ilk yarısının hem ekonomik hem de psikolojik açıdan zorluklarla dolu olmasına rağmen, 2023 aynı zamanda cumhuriyetimizin kuruluşunun yüzüncü yılının kutlandığı anlamlı bir yıl oldu.

Her ne kadar zorluklarla dolu olsa da, 2023 yılı Türkiye için girişim yatırımları açısından dinamizmin devam ettiğini gösterdi. 901 milyon dolarlık yatırımın detaylı bir incelemesi, toplam yatırım miktarının azalmasına karşın, belirli yatırım tipleri ve aralıklarının arttığını ortaya koyuyor. Analiz detaylarına bakıldığında 2023 yılının 2021 ile benzer özellikler taşıdığı söylenebilir. Özellikle yerli yatırımcıların gösterdiği ilgi ile 2023, ekosistem için en parlak yıl olmasa da, yatırımcıların ve girişimcilerin uyum yeteneğini ve azmini sergileyen başarılı bir yıl olarak kayıtlara geçmeyi başardı.

ŞEHİRLER

Türkiye'nin girişimcilik ekosistemi, İstanbul'un öncülüğünde gelişmeye devam ederken, Anadolu şehirlerindeki artan yatırım hareketliliği dikkat çekici bir ivme kazanıyor. İstanbul, 253 şirket ile 822,9 milyon dolarlık yatırım miktarıyla bu alanda liderliğini korurken, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerin de sırasıyla 42,3 milyon ve 16,9 milyon dolarlık yatırımlarla ekosisteme önemli katkıları bulunuyor.

Ancak gözle görülür bir değişim, Anadolu'nun çeşitli şehirlerinden yükseliyor. Kayseri, Sakarya, Adana ve Isparta gibi şehirler, girişimcilik ekosistemindeki varlıklarını arttıran yatırımlarla öne çıkıyor. Özellikle Kayseri'deki iki girişim, toplamda neredeyse 1 milyon dolarlık yatırım çekmiş durumda. Adana ve Isparta'da ise birer girişim, kitle fonlaması yoluyla da destek görüyor.

Bu veriler, Anadolu'da girişimciliğin her geçen yıl daha fazla ivme kazandığını gösteriyor. Girişimcilik ekosisteminin kalbinin İstanbul'da attığı açık olsa da, Anadolu şehirlerinin girişimcilik haritasında kendilerine sağlam bir yer edindikleri ve yatırımların coğrafi dağılımının giderek genişlediği görülüyor. Bu trend, Türkiye'nin dört bir yanındaki yenilikçi fikirlerin ve girişimlerin desteklenmesinin önemini vurguluyor ve ülkenin ekonomik dinamizmini çeşitlendiriyor. Anadolu'nun girişimcilik potansiyeli, yerel ve ulusal ekonomi için yeni fırsat kapılarını aralıyor ve Türkiye'nin inovasyon yolculuğunda yeni bir sayfa açıyor.

Tablo2. Yatırım almış girişimlerin Türkiye'de ekibinin ve operasyon merkezinin bulunduğu şehirler, kitle fonlama ile yatırım almış girişimler

Şehir	Şirket Sayısı	Yatırım Miktarı	Kitle Fonlama
İstanbul	253	\$822,9M	35
Ankara	41	\$42,3M	6
İzmir	18	\$16,9M	3
Kocaeli	6	\$3,7M	1
Bursa	6	\$3,6M	-
Eskişehir	5	\$2,7M	4
Antalya	3	\$4,5M	2
Sakarya	2	\$324.900	1
Kayseri	2	\$957.800	2
Denizli	1	\$1,4M	-
Mersin	1	\$500.000	-
Adana	1	\$423.300	1
Isparta	1	\$292.500	1
Bilecik	1	\$35.000	-
Konya	1	\$29.800	-
Erzurum	1	\$24.800	-

ŞEHİRLER

Türkiye-merkezli

284
Girişim

\$204,3M
Yatırım aldı

Merkezi Türkiye'de olan girişimler ve yatırımını Türkiye'deki şirketi üzerinden alan girişimlerdir.

Yurtdışı-merkezli

59
Girişim

\$696,3M
Yatırım aldı

Merkezi yurt dışında olan ancak Türkiye'de doğan, operasyonlarının çoğunu Türkiye'den yöneten ve Türkiye'deki kuluçka merkezleri ve teknoparklardan faydalanmış girişimlerdir.

Resmi merkezleri yurt dışında olmakla birlikte Türkiye kökenli olarak kabul edilen girişimler, yurt dışı bağlantıları sayesinde daha geniş bir kaynak havuzuna erişim sağlıyor. Bu şirketler, genellikle operasyonlarını Türkiye'de yürütüyor ve Türkiye'deki yeteneklerden, teknolojik altyapıdan ve pazar avantajlarından yararlanıyor.

Analize göre, Türkiye merkezli 284 girişim, toplamda 204,3 milyon dolarlık yatırım alırken; yurt dışı merkezli fakat Türkiye kökenli olan 59 girişim ise 696,3 milyon dolarlık yatırım toplamış. Bu veriler, Türkiye kökenli girişimlerin uluslararası pazarlarda da ciddi bir rekabet gücüne ve yatırım çekme kapasitesine sahip olduğunu gösteriyor.

Bu girişimlerin merkezlerinin çoğunluğu ABD ve Birleşik Krallık gibi gelişmiş ekonomilerde konumlanmış durumda. Özellikle Delaware, Londra ve Tallinn gibi şehirler, Türkiye kökenli girişimler için popüler birer merkez haline gelmiş. ABD'nin farklı eyaletlerinde de dağılım gösteren bu girişimler, Silikon Vadisi'nde de faaliyet gösteriyor olabilir ki bu, onlara global teknoloji pazarında önemli bir avantaj sağlıyor.

Bu durum, Türkiye'den çıkan girişimlerin sadece yerel değil, aynı zamanda global bir vizyona sahip olduğunu ve bu vizyonun onları uluslararası başarıya taşıyabilecek potansiyel taşıdığına altını çiziyor. Türkiye merkezli girişimlerin aldığı yatırımlar, yerel ekosistemin canlılığını ve yurt içi destek mekanizmalarının etkinliğini yansıtırken; yurt dışı merkezli girişimlerin başarısı da Türk girişimcilerin global ölçekte rekabet edebilirliğini ve uluslararası yatırımcılar nezdindeki itibarını gözler önüne seriyor. Bu analiz, Türk girişimcilerin sınırları aşan başarı hikayelerinin bir göstergesi olarak önemli bir referans noktası oluşturuyor.

Tablo3. Yatırım almış girişimlerin resmi genel merkezlerinin bulunduğu ülkeler

Ülke	Girişim Sayısı	Yatırım Miktarı
Türkiye	284	\$204,3M
ABD	31	\$46,0M
Birleşik Krallık	12	\$18,5M
Estonya	8	\$20,6M
Almanya	3	\$5,3M
Hollanda	2	\$500,4M
Singapur	1	\$105,0M
Kanada	1	\$275.000
Fransa	1	\$250.000

Tablo4. Yatırım almış girişimlerin resmi genel merkezlerinin bulunduğu ülkeler

Şehir	Girişim Sayısı
Delaware, ABD	22
Londra, Birleşik Krallık	11
Talinn, Estonya	7
Kaliforniya, ABD	5
Massachusetts, ABD	2
Düsseldorf, Almanya	2

ŞEHİRLER - AVRUPA

Tablo5. 2023 yılında en çok yatırım almış Avrupa ülkeleri

	Ülke	Yatırım Miktarı	Miktar Değişim Oranı	Yatırım Adedi	Adet Değişim Oranı
1	Birleşik Krallık	13,4 Mr \$	-%39	1707	-%10
2	Fransa	8,6 Mr \$	-%37	930	-%4
3	Almanya	6,7 Mr \$	-%34	801	-%17
4	Hollanda	2,3 Mr \$	-%25	493	%14
5	İsviçre	2,1 Mr \$	-%43	441	%22
6	İspanya	1,8 Mr \$	-%33	331	%17
7	İsveç	1,7 Mr \$	-%46	325	%24
8	İtalya	1,0 Mr \$	-%44	256	-%5
9	Türkiye	901 M \$	-%48	347	-%11
10	İrlanda	787 M \$	-%47	123	-%19
11	Belçika	787 M \$	-%49	133	-%77
12	Avusturya	614 M \$	-%52	141	-%1
13	Finlandiya	597 M \$	-%50	122	-%27
14	Estonya	239 M \$	-%81	87	-%33
15	Polonya	203 M \$	-%50	125	-%44

Şehir bazında bakıldığında yine düşüş trendi göze çarpıyor. Madrid dışında her büyük Avrupa şehrinde yatırımlar geriledi. Londra, Paris ve Berlin'de yatırım miktarı %40'tan fazla azalırken yatırım adetleri %10'dan fazla azaldı. Yatırım adedi açısından bakıldığında ise Stokholm ve Dublin'de yatırımların büyük ölçüde arttığı, İstanbul ve Barselona'da ise 2022 ile yakın oranda kaldığı görülüyor. İstanbul, yatırım miktarına göre Avrupa'da en çok yatırım yapılan 7'nci şehir oldu.

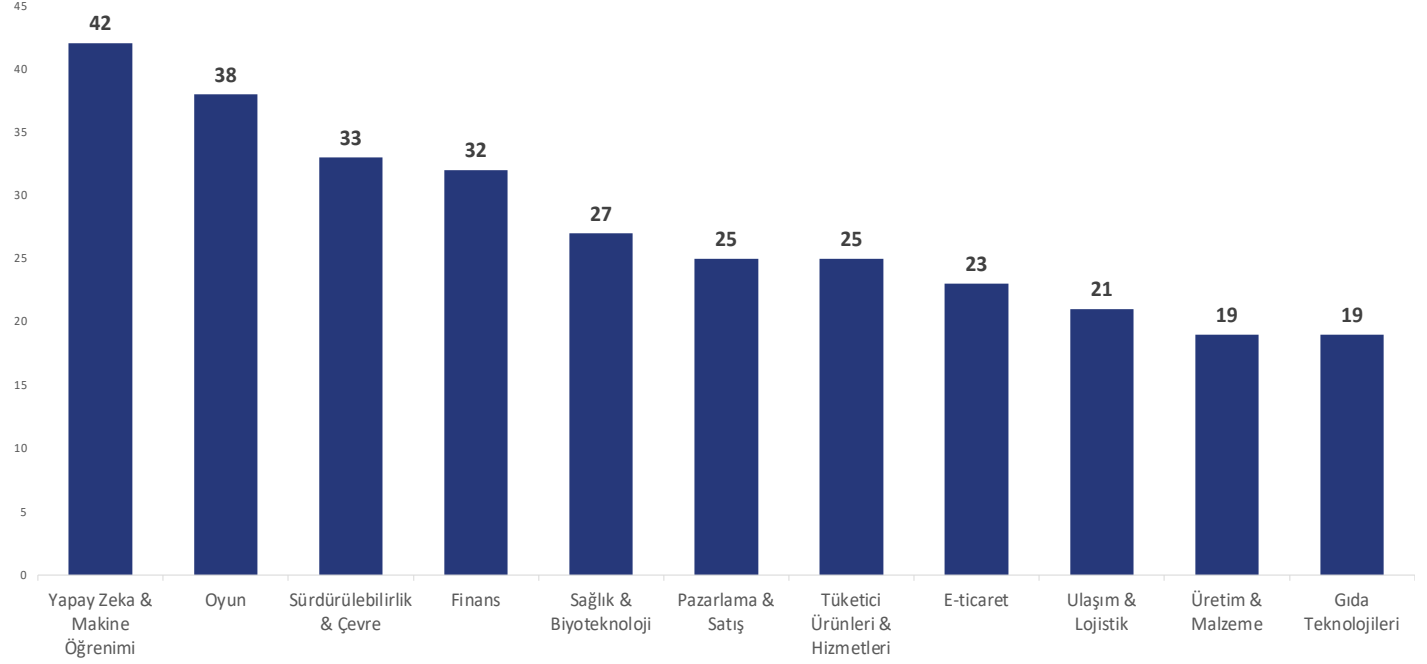
2023 yılında Avrupa'da yatırımlar incelendiğinde hemen her ülkenin toplam yatırım miktarının önemli oranda azaldı. 2023 yılında yine en çok yatırım alan Birleşik Krallık'ta yatırım miktarı önceki yıla göre %39 gerilerken, yatırım adedi %10 gerilemiş durumda. En çok yatırım alan ikinci ve üçüncü ülkeler Fransa ve Almanya için de her iki rakamın düştüğü görülmektedir. 2023 yılında yatırım adedini artıran Avrupa ülkeleri ise Hollanda, İsviçre, İspanya ve İsveç oldu. Bu ülkeler yatırım adedi arttı ancak yatırım miktarlarının yine düştüğü görülmektedir. Türkiye ise Avrupa ülkeleri arasından yatırım miktarına göre bakıldığında 9'uncu sırada yer aldı.

Tablo6. 2023 yılında en çok yatırım almış Avrupa şehirleri

	Ülke	Yatırım Miktarı	Miktar Değişim Oranı	Yatırım Adedi	Adet Değişim Oranı
1	Londra	7,8 Mr \$	-%54	963	-%18
2	Paris	3,7 Mr \$	-%61	405	-%13
3	Berlin	2,8 Mr \$	-%44	307	-%15
4	Stokholm	1,4 Mr \$	-%48	209	%15
5	Münih	1,3 Mr \$	-%41	175	-%12
6	Amsterdam	1,1 Mr \$	-%42	142	-%9
7	İstanbul	823 M \$	-%52	253	%3
8	Zürih	692 M \$	-%57	128	-%16
9	Madrid	673 M \$	%22	126	-%21
10	Dublin	496 M \$	-%59	110	%22
11	Barselona	452 M \$	-%65	84	-%6
12	Viyana	390 M \$	-%65	78	-%26
13	Helsinki	324 M \$	-%55	70	-%25
14	Talinn	232 M \$	-%82	51	-%38
15	Varşova	85,6 M \$	-%64	48	-%31

Yapay zeka, oyun ve sürdürülebilirlik yılın yıldızları oldu

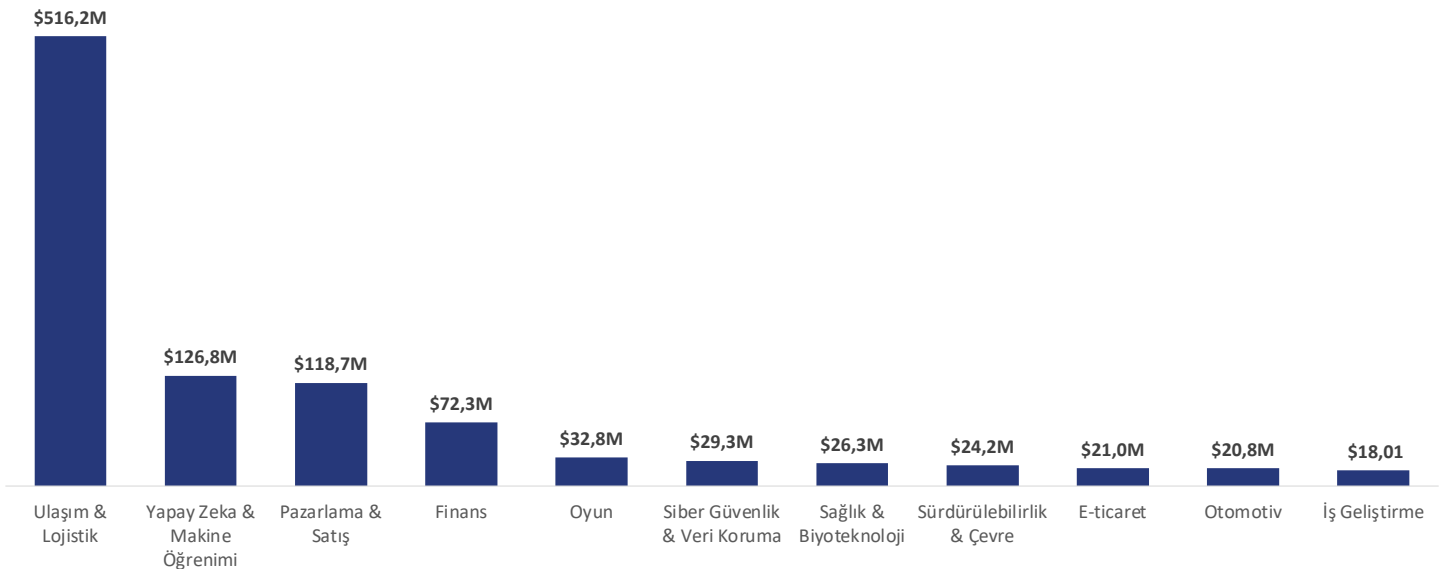
Grafik6. Yatırım almış girişimlerin sektör dağılımı, girişim adedine göre

2023 yılında hem dünyada hem de Türkiye’de en çok konuşulan dikey, yapay zeka olmuştur. Bunun yansımasını girişim yatırımlarında da görüyoruz. Yapay zeka ile çözümler üreten 42 girişim geçtiğimiz yıl yatırım aldı. Yatırım miktarları olarak ise 127 milyon dolara yakın yatırım yapıldı. Yapay zekanın ardından en çok yatırım alan dikey ise oyun oldu. 38 oyun girişimi 33 milyon dolara yakın yatırım aldı. Bu yılın sürpriz dikeyi ise atık yönetimi, yenilenebilir enerji gibi alt sektörlerden oluşan sürdürülebilirlik ve çevre oldu. Bu dikeyde 32 girişim, 24 milyon dolara yakın yatırım aldı. 2023 yılında finans ile sağlık ve biyoteknoloji sektörlerinde ise bir gerileme yaşandı. Finans alanında önceki yıla kıyasla yakın miktarda yatırım yapılsa da hafif bir düşüş yaşandı ve 36’dan 32’ye geriledi. Sağlık ve biyoteknolojide ise düşüş biraz daha fazlaydı. 2022 yılında 39 girişim yatırım alırken 2023’te bu sayı 27’ye geriledi.

Yatırım miktarları açısından bakıldığında, ulaşım ve lojistik sektörü 500 milyon dolardan fazla yatırımla en yüksek miktara ulaşmış gözüküyor ancak bunun başlıca sebebi Getir’in bu sektörde sayılması kaynaklanıyor. Getir’in aldığı yatırım çıkarıldığında 16,2 milyon dolar kalıyor. Benzer durum yapay zeka ile pazarlama & satış sektörlerinde de mevcut. Bu iki sektörde de sayılan Insider, toplam yatırımların 100 milyon doların üzerine çıkmasının ana sebebi oldu. Insider’ın yatırımı olmadan incelendiğine yapay zekada 21,8 milyon dolar, pazarlama ve satışta ise 13,7 milyon dolar yatırım yapılmış gözüküyor.

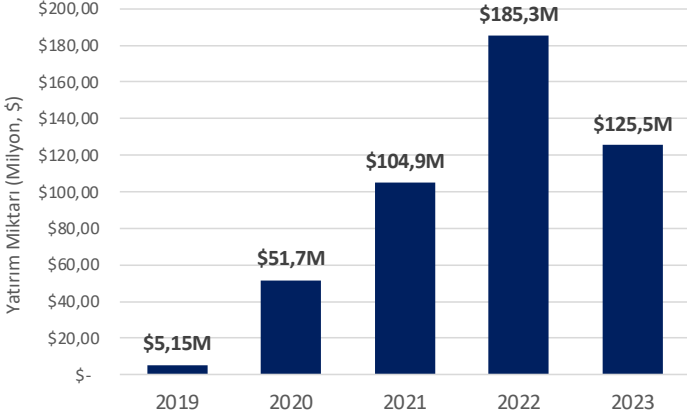
Grafik7. Yatırım almış girişimlerin sektör dağılımı, yatırım miktarına göre (\$)

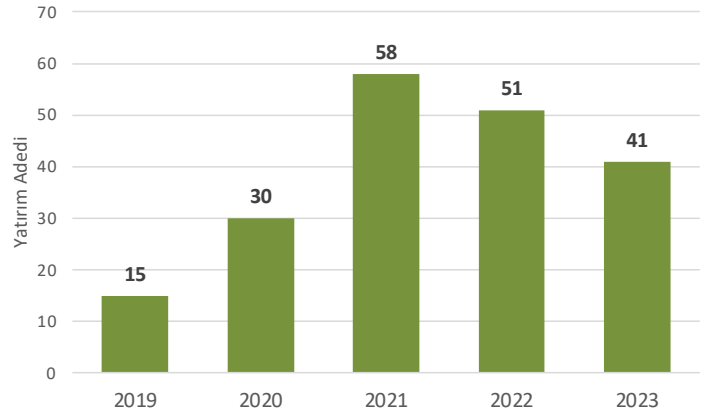
YAPAY ZEKA & MAKİNE ÖĞRENİMİ

Yapay Zeka yatırımları 2023 yılında geriledi

Grafik8. Yapay zeka girişimlerine yatırılan toplam yatırım miktarı, yıllara göre

Grafik9. Yapay zeka girişimlerinin aldığı yatırım sayısı, yıllara göre

Yapay zeka ve makine öğrenimi dikeyinde geçtiğimiz yıl 41 yatırım turu gerçekleşirken bu turlarda toplam 125,5 milyon dolar yatırım yapıldı. 2022 yılına göre hem yatırım adedi hem de yatırım miktarı olarak düşüş yaşandı. 2023'te ulaşılan 125,6 milyon dolarlık yatırımın 105 milyon doları Insider'a aitken, 2022 yılında da 185,3 milyon doların 121 milyon doları Insider'a ait.

Girişimler devam yatırımı alma konusunda başarılı.

Tablo7. Yapay zeka girişimlerinin devam yatırımı oranları, yıllara göre

Yıl/Yıl	2019	2020	2021	2022	2023
2019	%100	%26,7	%53,3	%26,7	%13,3
2020	-	%100	%43,3	%40,0	%20,0
2021	-	-	%100	%20,7	%19,0
2022	-	-	-	%100	%17,6

Yatırımların zirve tırmanışına başladığı 2021 yılından yapay zeka girişimleri oldukça faydalanmış gözüküyor. 2019'da yatırım alan girişimlerin %53'ten fazlası ve 2020'den yatırım alan girişimlerin %43'ten fazlası 2021 yılında yatırım almış. Ancak 2023'e gelindiğinde, yapay zeka girişimlerinin devam yatırımı almakta nispeten zorlandığı söylenebilir.

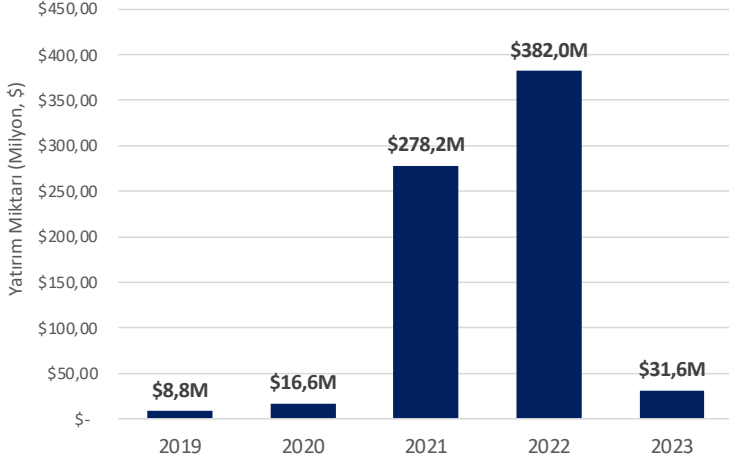
İlk turda alınan yatırım miktarı 223 bin dolara yaklaştı.

Tablo8. İlk yatırımını alan yapay zeka girişimleri, yıllara göre

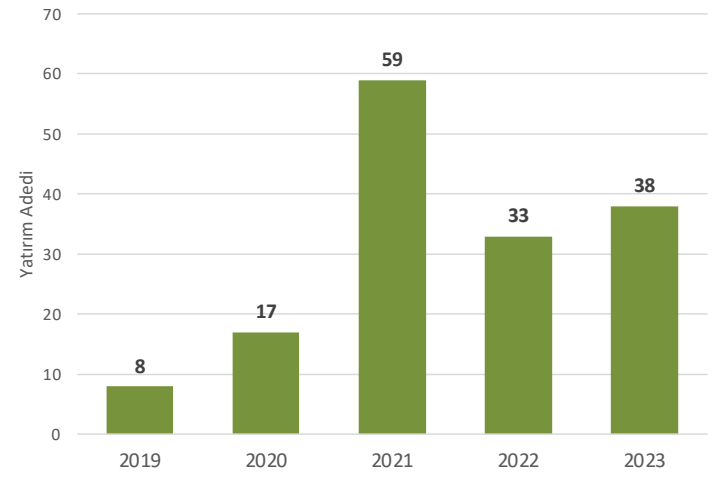
yıl	tur sayısı	medyan miktar(bin\$)
2019	3	\$33.850
2020	7	\$111.000
2021	23	\$159.030
2022	24	\$200.000
2023	22	\$222.840

Oyun girişimleri yatırıma almaya devam ediyor, ama miktarlar azalmış durumda

Grafik10. Oyun girişimlerine yatırılan toplam yatırım miktarı, yıllara göre

Grafik11. Oyun girişimlerinin aldığı yatırım sayısı, yıllara göre

2021 ve 2022'de Türkiye'de ekosistemi kasıp kavuran oyun sektörü, 2023 yılında nispeten yavaşlamış gözüküyor. Yatırım adedi açısından 2022 yılına kıyasla artış olsa da yüksek miktarda yatırımların azlığı toplam yatırıma olumsuz etkilemiş gözüküyor. 2023 yılında 39 yatırım turunda 32,8 milyon dolar yatırım yapıldı. Yatırım turları daha detaylı incelendiğinde 2021 yılında ilk yatırımını alan girişimlerin tüm yatırımlara oranı %74'tü, 2022 yılında bu oran %66'ya, 2023 yılında ise %60'a gerilemiş durumda. Buna göre 2023 yılında oyun sektöründe yeni kurulan işlerden çok, daha önce yatırım almış girişimlerin tercih edildiği söylenebilir.

Yeni oyun girişimleri yatırıma almaya devam ediyor.

Tablo9. İlk yatırımını alan oyun girişimleri, yıllara göre

yıl	tur sayısı	medyan miktar(bin\$)
2019	-	-
2020	8	\$88.500
2021	44	\$104.985
2022	22	\$402.176
2023	23	\$250.000

Kurucu ortakları arasında kadınların olduğu oyun girişimleri artıyor

Oyun girişimleri, erkek kurucu ortakların yoğun olduğu girişimler olarak karşımıza çıkıyor. Nitekim bu sektördeki kurucu ortaklar incelendiğinde, **sadece kadın kurucu ortağı olan bir oyun girişiminin geçtiğimiz 3 yıl boyunca yatırım almadığı tespit edilmiştir.** Ancak kurucu ortakları arasında kadınların olduğu girişimlerden yatırım alanların sayısı 2023 yılında bir artış göstermiş durumda. 2022 yılında 6 girişim yatırım alırken, 2023'te bu sayı 11'e yükseldi. Yatırım miktarı olarak bakıldığında ise 2022'de 67,9 milyon dolar olan toplam miktar, 2023'te 5,8 milyon dolara kaldı. 2022'deki yatırımın ise 55 milyon doları Spyke Games'e aitti.

Tablo10. Kurucu ortaklarının cinsiyetine göre yatırım almış oyun girişimleri, adet

	Kadın ve Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler	Yalnız Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler
2021	8	51
2022	6	27
2023	11	28

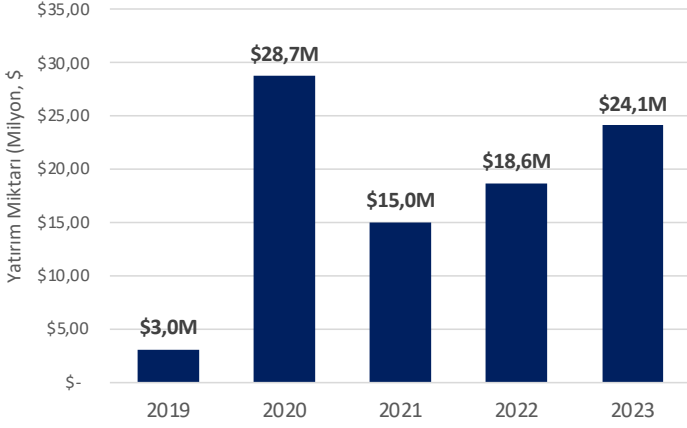
Tablo11. Kurucu ortaklarının cinsiyetine göre yatırım almış oyun girişimleri, yatırım miktarı (\$)

	Kadın ve Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler	Yalnız Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler
2021	\$4,6M	\$273,6M
2022	\$67,9M	\$314,1M
2023	\$5,8M	\$26,9M

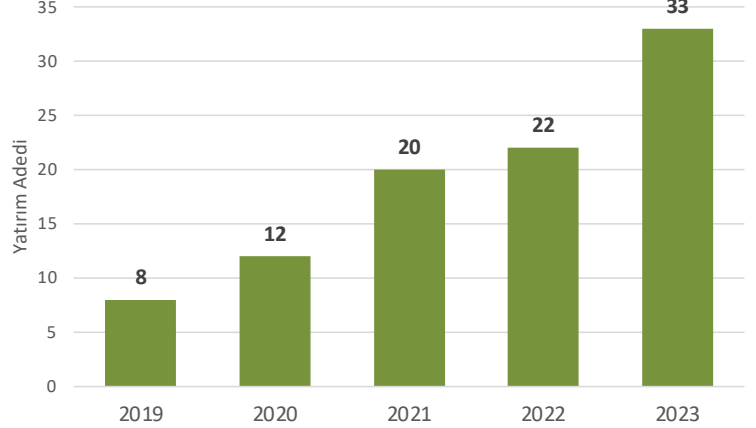
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK & ÇEVRE

Sürdürülebilirlik & Çevre girişimleri 2023 yılında yoğun ilgi gördü.

Grafik12. Sürdürülebilirlik girişimlerine yatırılan toplam yatırım miktarı, yıllara göre

Grafik13. Sürdürülebilirlik girişimlerinin aldığı yatırım sayısı, yıllara göre

Sürdürülebilirlik ve çevre, son yıllarda sıkça gündemde olmasına rağmen girişim yatırımlarına yansımaları oldukça yavaş yavaş gerçekleşiyor. Son 5 yılda düzenli olarak bu dikeyde yatırımlar artış gösteriyor. Sürdürülebilirlik, 33 yatırım turu ile 2023 yılında zirve yaptı. Bu 33 turda toplam 24,1 milyon dolar yatırım yapıldı. Geçtiğimiz yıl gerçekleşen yatırımların 24'ü ilk kez yatırım alan girişimlerden oluştu. Yüksek sayıda ilk yatırımı alan girişim olması, önümüzdeki yıllarda bu sektörden girişimleri daha sık duyabileceğimiz ihtimalini artırıyor. Sürdürülebilirlik sektöründe diğer sektörlerle kıyasla ilgi çeken bir durum ise girişim başına yatırılan tutarın büyüklüğü. Aşağıdaki grafikte de görüldüğü üzere 2023 yılında ilk yatırımı alan girişimlerin orta noktası son iki yıldır 400 bin doların üzerinde. Dolayısıyla sürdürülebilirlik girişimlerinin, diğer sektörlerle kıyasla daha yüksek miktarda sermaye çekebileceği söylenebilir.

Yatırım alan 33 girişimden 24'ü ilk kez yatırım aldı.

Tablo12. İlk yatırımı alan sürdürülebilirlik girişimleri, yıllara göre

yıl	tur sayısı	medyan miktar(bin\$)
2019	-	-
2020	1	\$89.060
2021	8	\$374.430
2022	11	\$468.010
2023	24	\$411.650

Kurucu ortakları arasında kadınların olduğu sürdürülebilirlik girişimleri artıyor

2021 yılında sürdürülebilirlik ve çevre sektöründe sadece kadın kurucu ortaklı hiçbir girişim yatırım almazken, 2023'e gelindiğinde bu sayı 3'e çıkmış gözüküyor. Sektörde yapılan yatırım sayısı arttıkça cinsiyet çeşitliliği de artmış gözüküyor.

Tablo13. Kurucu ortaklarının cinsiyetine göre yatırım almış sürdürülebilirlik girişimleri, adet

	Yalnız Kadın Kurucu Ortağa Sahip Girişimler	Kadın ve Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler	Yalnız Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler
2021	-	2	18
2022	1	5	16
2023	3	4	27

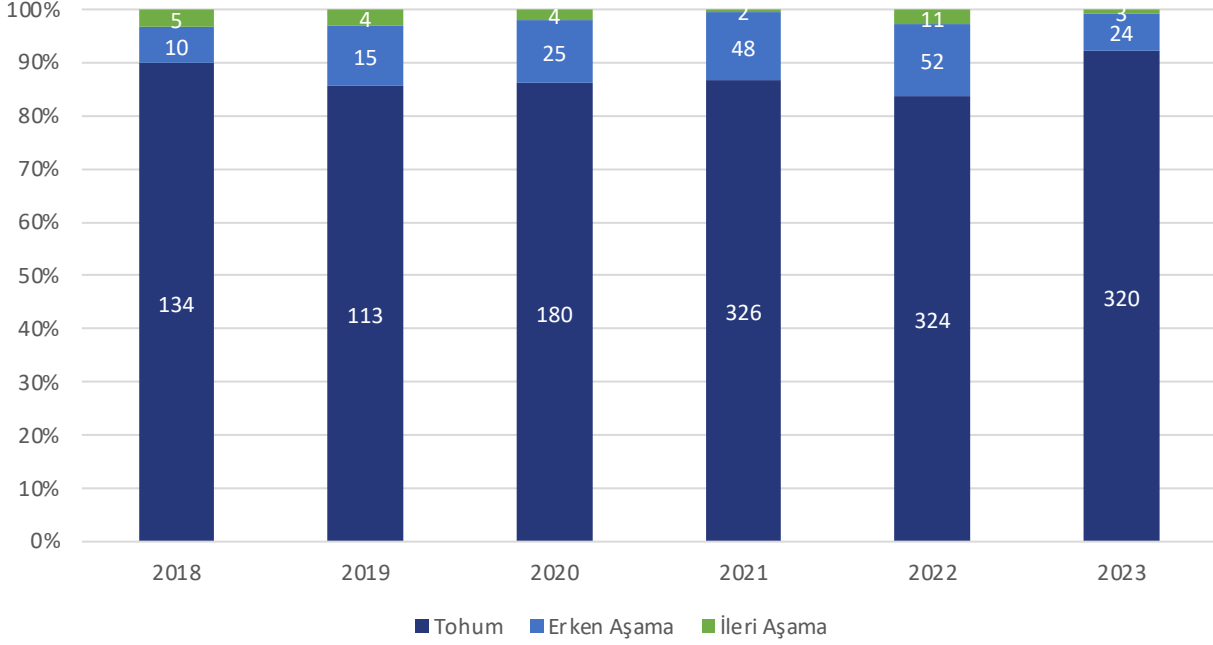
Tablo14. Kurucu ortaklarının cinsiyetine göre yatırım almış sürdürülebilirlik girişimleri, yatırım miktarı (\$)

	Yalnız Kadın Kurucu Ortağa Sahip Girişimler	Kadın ve Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler	Yalnız Erkek Kurucu Ortağa Sahip Girişimler
2021	-	\$160.100	\$14,9M
2022	\$125.000	\$2,9M	\$15,6M
2023	\$875.000	\$2,3M	\$21,0M

YATIRIM AŞAMASI

Tohum yatırımları, 2023'te de hızını korudu.

Grafik14. Yatırım aşamalarının toplam yatırım içindeki oranı ve adedi, yıllara göre

Yatırımların aşamalarına bakıldığında 320 yatırım turu ile tohum aşaması en çok yatırımın yapıldığı aşama olarak karşımıza çıkıyor. Yatırım adedi olarak önceki iki yıla yakın sayıda yatırım yapılmış durumda. Tohum aşaması yatırımlarda önceki yıllar ile yakın bir sayı yakalansa da oransal olarak daha çok yer kapladı. 2023 yatırımların %90'dan fazlası tohum iken, 2022 ve 2021 yıllarında tohum aşaması yatırımların oranı %85-%90 aralığındaydı.

Tohum aşamalarının oransal olarak artmasında ise yatırım adedi değil, erken aşama yatırımların önceki yıllara kıyasla önemli ölçüde azalması oldu. 2023 yılında 24 erken aşama yatırımı yapılırken, önceki yılda 52 yatırım yapılmıştı. Bu da aslında pandemi yılı olan 2020 ile yakın sayıda erken aşama yatırımı olduğuna işaret ediyor. Sayısı ekosistemde az olan ileri aşama yatırımlar da bu yıl 3 yatırımla sınırlı kaldı.

2019'da yatırım almış girişimlerin %12,5'i 2023'te de yatırım aldı.

Tablo15. Yatırım almış girişimlerin devam yatırımı oranları, yıllara göre

Yatırım Aldığı Yıl/ Devam Yatırımı Aldığı Yıl	2019	2020	2021	2022	2023
2019	%100	%32,1	%28,1	%22,7	%12,5
2020	-	%100	%34,8	%27,3	%14,9
2021	-	-	%100	%26,8	%19,7
2022	-	-	-	%100	%22,2

Peki yatırım alan girişimlerin ilerleyen yıllarda da yatırım alıp almadığını incelediğimizde karşımıza nasıl bir tablo çıkıyor? 2019 yılında yatırım almış girişimlerin %32,1'i takip eden 2020 yılında da yatırım almış. 2023'e gelindiğinde ise 2019'da yatırım almış girişimlerin yalnız %12,5'i yatırım almış gözüküyor. 2019 ve 2020'de yatırım almış girişimlerin %30'dan fazlası takip eden yıl da yatırım alırken 2021 ve 2022'de yatırım almış girişimlerde bu oran %30'un altına düşmüş durumda. Benzer şekilde 2019 ve 2020'de yatırım almış girişimlerden iki yıl sonra yatırım alanların oranı sırasıyla %28,1 ve %27,3 olurken, 2021'de yatırım almış girişimler için bu oran %19,7'ye gerilemiş durumda. Devam yatırım alan girişim oranlarının düşmesi, artan yatırım adedi ile 'başarıya' giden girişim sayısının aynı oranda artmadığına işaret ediyor. Bu da yatırım almış girişimlerin önemli bir kısmının yoluna devam etmediğini gösteriyor.

YATIRIMCILAR

640

Yatırımcı

Tüm yatırımcı tipleri dahil, 2022'de en az 1 yatırım yapmış yatırımcı sayısı

378

Bireysel Yatırımcı

2022'de en az 1 yatırım yaptığı tespit edilen bireysel/melek yatırım ağı sayısı

262

Kurumsal Yatırımcı*

2022 en az 1 yatırım yaptığı tespit edilen kurumsal yatırımcı sayısı

Tablo16. Yatırımcı tipine göre katıldıkları yatırım turu sayısı ve miktarı, yıllara göre

Yatırımcı Tipi	Sadece Bireysel		Hem Kurumsal Hem Bireysel		Sadece Kurumsal	
	tur	miktar	tur	miktar	tur	miktar
2021	53	\$10,3M	78	\$113,0M	178	\$1,48 Mr
2022	49	\$15,7M	122	\$212,4M	204	\$1,51 Mr
2023	42	\$11,2 M	96	\$102,4M	201	\$785,1 M

Bireysel yatırımcılar tek başına 11,2 milyon dolar yatırım yaptı.

Türkiye girişimcilik ekosisteminin gelişmesinde en önemli paydaşlar arasında bulunan bireysel yatırımcıların 2023 yılında da ekosisteme ilgisi devam etti. 2023 yılında 640 yatırımcı yatırım yaparken bunlardan 378'i bireysel yatırımcılardan oluştu. 2023 yılında sadece bireysel yatırımcıların katıldığı 42 tur gerçekleşirken, 96 yatırım turuna da en az bir kurumla ortak katıldılar. Sadece bireysel yatırımcıların katıldığı turların toplam büyüklüğü ise 11,2 milyon dolar oldu.

Yukarıdaki tablodan sadece bireysel yatırımcıların katıldığı turlarda girişim başına yatırılan ortalama tutar hesaplandığında, 2021 yılında yaklaşık 195 bin dolar, 2022 yılında 320 bin dolar, 2023 yılında ise 266 bin dolar olmaktadır. Bireysellerin girişimlere sağladığı katkı 2022 yılına kıyasla düşüş göstermiştir. Bu analiz bize Türkiye'deki bireysel yatırımcıların girişimler için ortalamada ayırdığı bütçenin 320 bin dolar seviyelerine kadar çıkabildiğini göstermektedir.

Geçiş aşamasındaki girişimler 102,4 milyon dolar yatırım aldı.

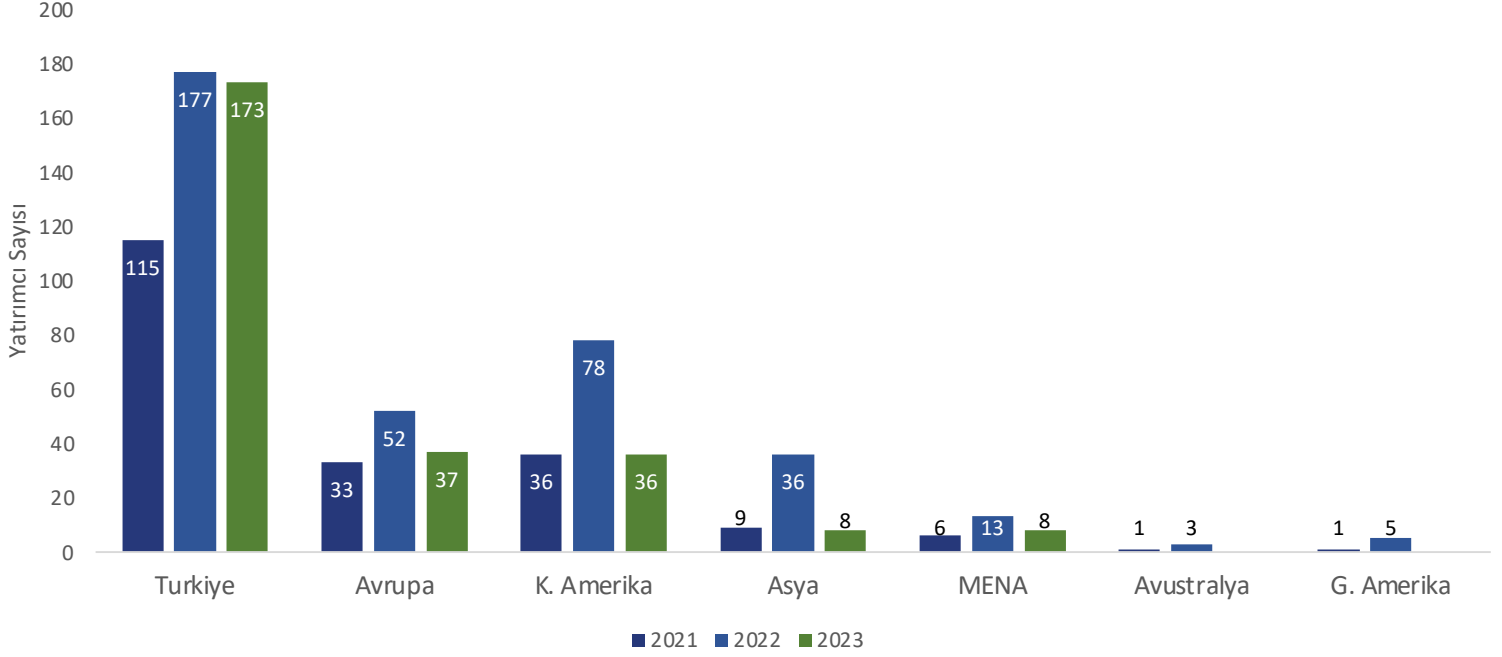
Hem kurumsal hem de bireysel yatırımcıların katıldığı turlar, büyük ölçüde girişimler için geçiş aşaması olarak düşünülebilir. İş modelini oturtmaya çalışan, belki pivot etmiş veya eden, yoğun şekilde ürün-pazar uyumunu arayan girişimlerin genellikle iki yatırımcı tipinden ortak yatırım aldığı düşünülebilir. 2023 yılında bu girişimler 96 turda 102,4 milyon dolar yatırım almıştır. Girişim başına yatırılan ortalama miktar da 2022'ye göre düşüş gösterse de 2021'e kıyasla artış göstermiştir.

Yatırımcı kurumlar 2023 yılında hız kaybetmedi.

Sadece kurumların katıldığı yatırım turları ise çeşitli aşamalarda girişimleri barındırmaktadır. Tohum aşamasından seri D'ye kadar geniş skalada girişim sadece kurumlarda yatırım almıştır. Ekosistemde kurumsal yatırımcıların umut bağladığı, geleceğinde başarı gördüğü girişimlere 2023 yılında 201 yatırım turunda yatırım yaptı. Sadece kurumsal yatırımcıların katıldığı turlar, diğerlerinin aksine 2022 yılına göre pek de azalmamış gözüküyor. 2022'de 204 tur, 2023'te ise 201 tur gerçekleşmiştir. Tur olarak geçen senenin yakalanmasında 2022 ve 2023 yıllarında kurulan GSYF'lerin etkisinin olduğu söylenebilir. Miktar olarak bakıldığında ise 1,5 milyar dolardan 785 milyon dolara bir gerileme olduğu görülmektedir. Bu gerilemenin temel sebebi ise 2023'te 10 milyon dolar üzeri yatırım sayısının önceki yıla göre oldukça düşük kalması olmuştur.

YATIRIMCILAR

Grafik15. Yatırım yapmış kurumsal yatırımcıların merkezlerinin bulunduğu ülke dağılımı, yıllara göre

Yabancı yatırımcı azaldı, yerli yatırımcının ilgisi devam ediyor.

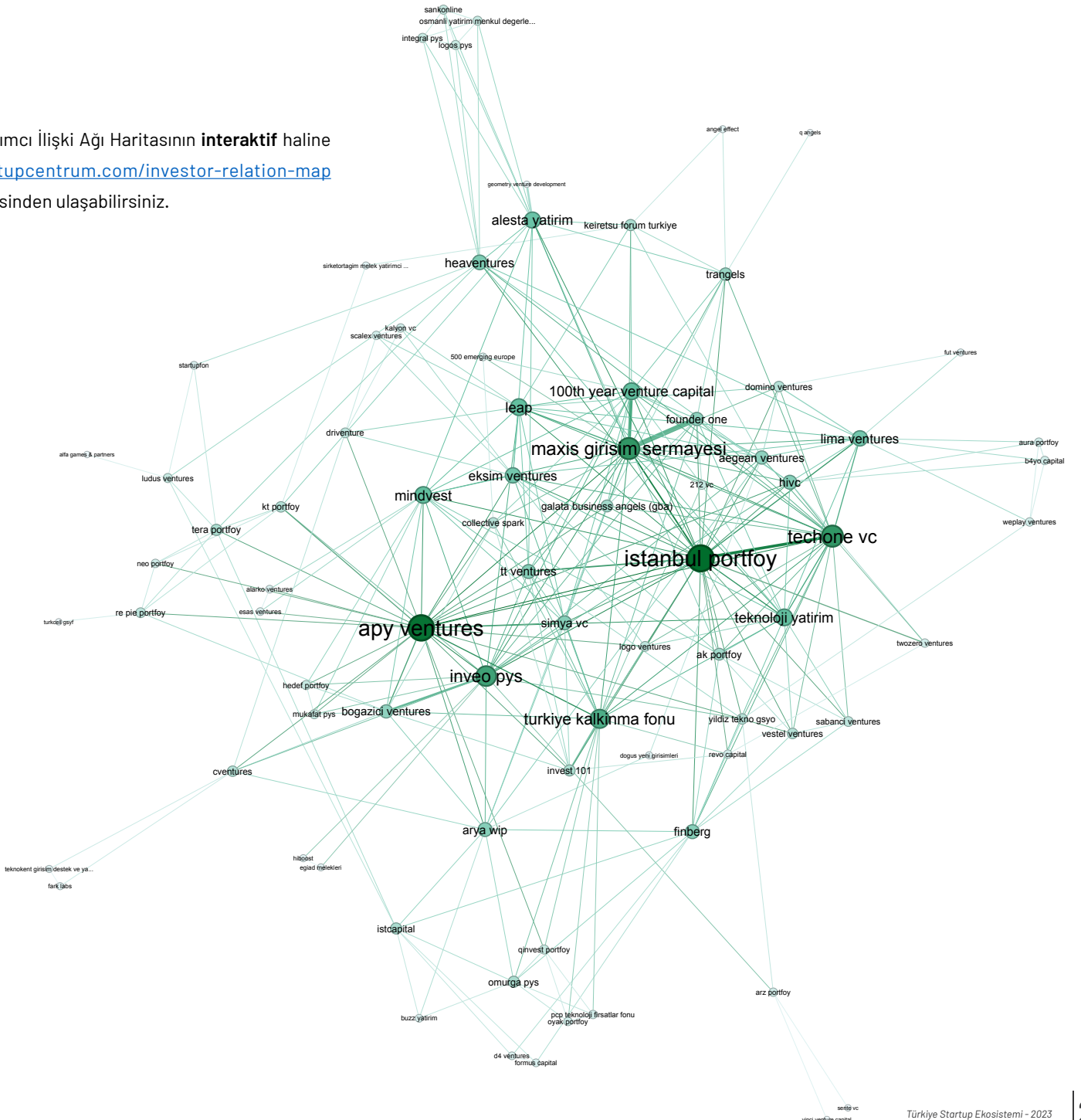
2023 yılında yatırım yapan 262 kurumsal yatırımcıdan 173'ü Türkiye'den olurken, 37'si Avrupa, 36'sı ise ABD merkezli. 2022 yılında Kuzey Amerikalı 78 yatırımcı yatırım yaparken 2023 yılında bu sayı 36'ya düştü. Avrupalı yatırımcılara da bakıldığında, yatırımcı sayısı önceki yıla göre yaklaşık %28 gerileyerek 37 oldu. 2022 yılında 36 Asyalı yatırımcının Türkiye'de yatırım yaptığı tespit edilmiş, bu yatırımcılarının büyük bir kısmının az sayıdaki blokzincir girişimlerine yatırım yaptığı görülmüştü. Bu yıl ise benzer bir duruma rastlanmamış ve Asyalı yatırımcı sayısı 8'e gerilemiştir. Yabancı yatırımcılar açısından bakıldığında, 2022'de ulaşılan zirve geride kalmış, 2021 yılına yakın rakamlar olduğu görülmektedir. Yerli kurumsal yatırımcıların katılımına bakıldığında ise 2022 ile benzer bir tablo çıkmaktadır. 2022'de 177 yerli yatırımcı yatırım yaparken 2023'te bu sayı 173 olmuştur.

2023 yılı ortak yatırım haritası

Aşağıdaki haritada 2023 yılında ortak yatırım yapmış tüm yerli kurumsal yatırımcılar görülmektedir. Bu haritaya göre APY Ventures, ve İstanbul Porföy Yönetimi şirketleri 2023 yılının çekim noktaları oluşturmuş. Yani hem adet olarak çok sayıda yatırıma katılmış, hem de farklı kurumlarla en fazla ortak yatırım yapan yatırım şirketleri olmuş. APY Ventures ve İstanbul Portföy Yönetimi, yönettikleri birden fazla fon ile 2023 yılında ekosistemde diğer yatırımcılarla en çok ortak yatırımı bulunan firmalar olmuş. İstanbul portföy tarafından GSYF'si yönetilen TechOne VC ise Maxis Girişim Sermayesi, Inveo Portföy ve Türkiye Kalkınma Fonu ile birlikte 2023 yılının ikincil çekim noktalarını oluşturmuş. Maxis Girişim Sermayesi, henüz yeni kurulan 100. YIL GSYF ve Founder One'ın fonlarını saklıyor olması nedeniyle öne çıkmış, nitekim bu üç kurum arasındaki çizginin kalın olması da bunu göstermektedir.

Grafik16. 2023 yılında yatırım yapmış yerli yatırımcıların ortak yatırım ağı, yatırım sayısına göre

Yatırımcı İlişki Ağı Haritasının **interaktif** haline startupcentrum.com/investor-relation-map adresinden ulaşabilirsiniz.

YATIRIMCILAR

2023 yılı ortak yatırım haritasından nasıl faydalanabilirim?

Girişimciler için:

Stratejik Bağlantılar Kurma: Girişimciler, bu haritayı, potansiyel yatırımcılara nasıl ulaşabilecekleri konusunda stratejik bilgi edinmek için kullanabilirler. Örneğin, bir yatırımcıya doğrudan erişim zor olabilir ama bu yatırımcının ortak yatırım yaptığı diğer yatırımcılar üzerinden bir bağlantı kurmak daha mümkün olabilir.

Yatırım Yaklaşımını Özelleştirme: Girişimciler, yatırımcıların geçmiş yatırım eğilimlerini ve ilişkilerini analiz ederek, sunumlarını ve iş planlarını yatırımcıların ilgi alanlarına göre özelleştirebilirler.

Etkili Ağ Oluşturma: Haritayı kullanarak, girişimciler hangi yatırımcıların birbiriyle sıkı ilişkiler içinde olduğunu görebilir ve bu bilgiyi etkili bir ağ oluşturmak için kullanabilirler.

Yatırımcılar için:

Sinerjik Yatırımlar Bulma: Yatırımcılar, ortak yatırım ilişkilerini inceleyerek benzer yatırım stratejilerine sahip diğer yatırımcılarla sinerjik yatırımlar yapma fırsatı bulabilirler.

Risk Değerlendirmesi: Ortak yatırımların dağılımını gözlemleyerek, yatırımcılar bir girişimin veya sektörün genel kabul görmüş risk profilini değerlendirebilirler.

Kuluçka Merkezi Yöneticileri için:

Rehberlik ve Danışmanlık: Kuluçka merkezi yöneticileri, bu haritayı, girişimcilere kiminle bağlantı kurmaları gerektiği konusunda danışmanlık yapmak için kullanabilirler.

Program Tasarımı: Hangi yatırımcıların hangi tür girişimlere ilgi gösterdiğini bilerek, kuluçka programlarını bu yatırım eğilimlerine göre şekillendirebilirler.

Etkinlik Planlama: Yatırımcı ağındaki etkileşimleri göz önünde bulundurarak, kuluçka merkezi yöneticileri network etkinliklerini ve yatırımcılarla buluşmaları daha etkili bir şekilde planlayabilirler.

KURUCU ORTAKLAR

699

Kurucu Ortak

2023 yılında yatırım almış 343 girişimin 699 kurucu ortağı bulunmaktadır.

97

Kadın Kurucu Ortak

699 kurucu ortağın 97'si kadınlardan oluşuyor. Bu da yaklaşık %13,9'ye eşit.

602

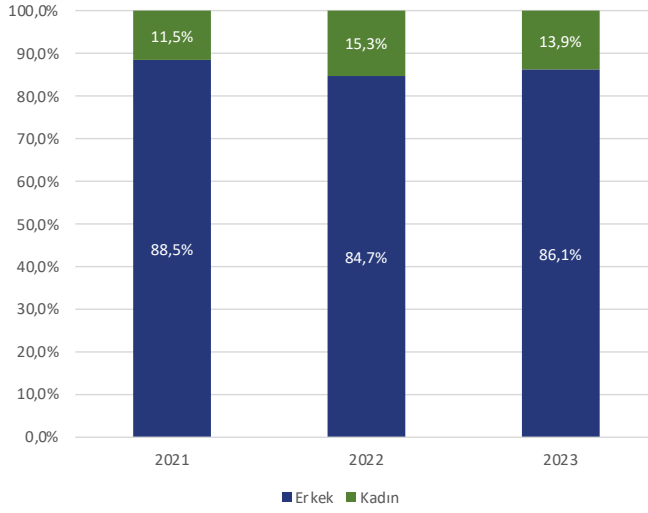
Erkek Kurucu Ortak

699 kurucu ortağın 602'si erkeklerden oluşuyor. Bu da yaklaşık %86,1'e eşit.

Kadın kurucu oranı önceki yıllar ile benzer oldu.

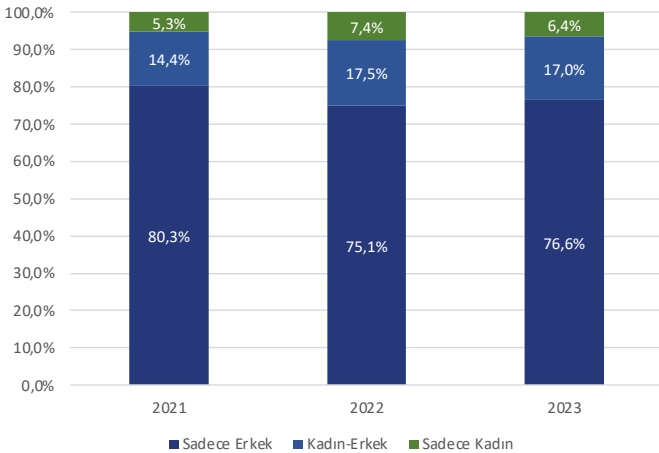
2023 yılında 347 turda yatırım alan 343 girişimin toplamda 699 kurucu ortağı bulunuyor. Toplam sayı üzerinden bakıldığında bu 699 kişinin yalnız %13,9'si(97 kişi) kadın. 2022 yılına göre bakıldığında yüzde olarak yaklaşık 2 puanlık bir düşüş mevcut. Yatırım alan girişim sayısı ile birlikte kadın kurucu ortaklı girişimlerin sayısı da artsa da hala istenen seviyelere gelebilmiş durumda değil.

Grafik17. Yatırım almış girişimlerin kurucularının cinsiyetleri oranı

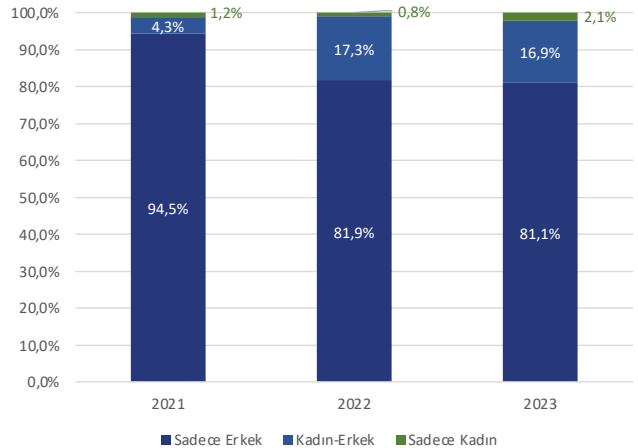

Kadın kurucu oranının son yıllarda %10-15 arasında kalmasının yanında, en az 1 kadın kurucu ortağı olan girişimlere baktığımızda, bu oranın da %20-25 aralığında olduğu görülmektedir. Öte yandan bu girişimler yatırım miktarlarına göre sıralandığında 2023 yılında sadece kadın kurucu ortağı olan girişimlerin toplam miktarın %2,1'ini, kurucu ortakları arasında en az bir kadının yer aldığı girişimlerin girişimlerin ise %16,9'unu aldığı görülmektedir. Kadın ve erkek kurucu ortağa sahip girişimlerin yatırım oranının 2022 ve 2023'te yaşadığı artışın ise başlıca sebebi Insider ve Spyke Games olmuştur.

Grafik18. Kurucu ortaklarının cinsiyetlerine göre girişim sayısı, yıl dağılımı

Grafik19. Kurucu ortaklarının cinsiyetlerine göre yatırım miktarı, yıl dağılımı

KURUCU ORTAKLAR

Yatırımcılar, kadın kurucu ortaklı girişimlere 1M\$ altı yatırımlarda daha çok güvendi.

Yatırımlar aralıklara bölünüp incelendiğinde en az 1 kadın kurucu ortağı olan girişimlerle sadece erkek kurucu ortağı olan girişimlerin gelişimleri arasındaki ufak bir fark olduğu görülmektedir. Buna göre 1 milyon dolar altında yatırım alan girişim sayısı sadece erkek kuruculu girişimlerde son 3 yılda gerilerken, en az 1 kadın kuruculu girişimlerde bu sayısının arttığı görülmektedir. Düşük rakamlı yatırımların, yeni kurulmuş girişimler olduğu göz önünde bulundurulduğunda yatırımcıları 2023 yılında kadın kuruculu olan girişimlere, sadece erkek kurucu olan girişimlere kıyasla daha fazla güvendiği söylenebilir. Ancak 1 milyon dolar ile 10 milyon dolar arasında gerçekleşen yatırımlara bakıldığında, kadın kurucu ortaklı girişim sayısının, sadece erkek kurucu ortaklı girişim sayısına göre daha ciddi bir düşüş yaşandığı da görülmektedir.

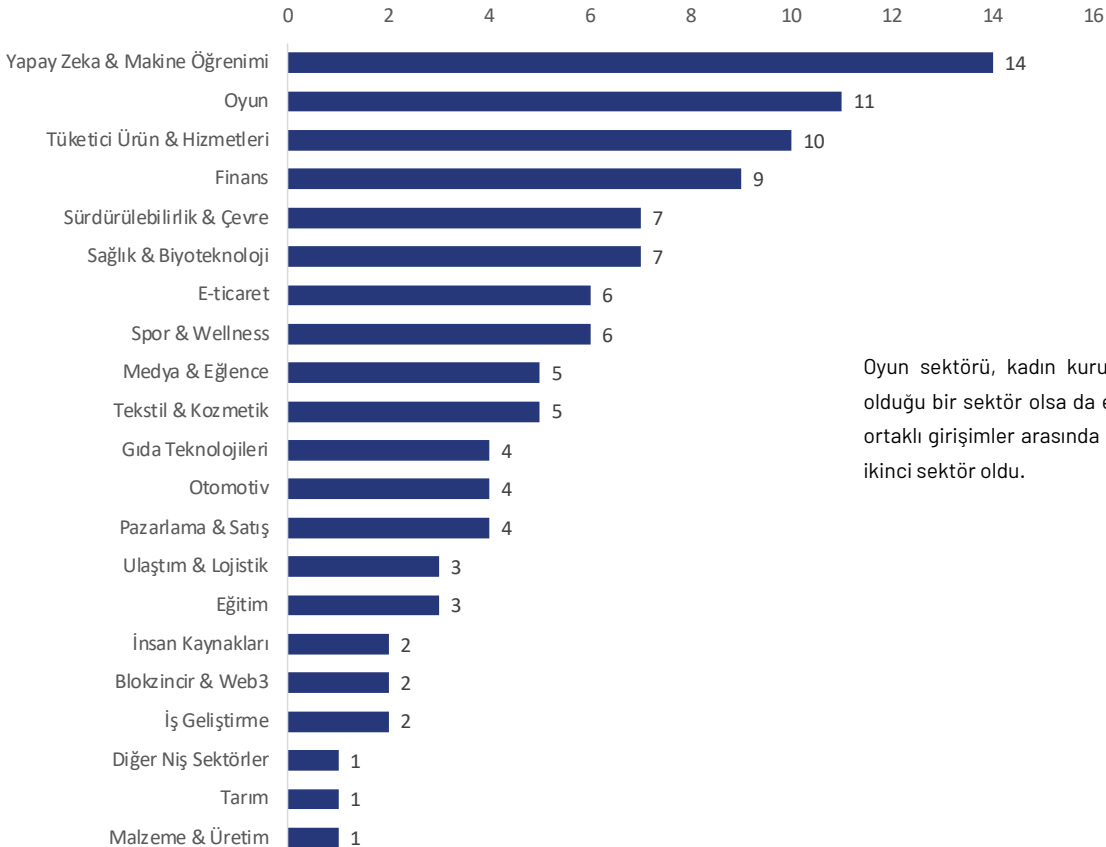
Tablo17. Kurucu ortaklarının cinsiyetine göre aralıklara bölünmüş yatırım sayısı ve miktarı, yıl dağılımı

Yıl / Yatırım Aralığı	2021		2022		2023	
	en az bir kadın kurucu	sadece erkek kurucu	en az bir kadın kurucu	sadece erkek kurucu	en az bir kadın kurucu	sadece erkek kurucu
Açıklanmamış	2 girişim	17 girişim	5 girişim	8 girişim	2 girişim	20 girişim
1M\$ altı	58	209	64	194	65	180
1M\$ - 10M\$	9	48	17	56	8	50
10M\$ - 100M\$	2	11	4	14	1	1
100M\$ ve üzeri	-	4	1	3	1	1

Kadın kurucu ortaklı girişimlerde de en çok yapay zeka sektörü yatırım aldı

Kadın kurucu ortaklı 77 girişim 2023 yılında yatırım aldı. Bu girişimlerden 14'ü yapay zeka ve makine öğrenimi dikeyinde hizmet veriyor. Oyun sektörü ise 11 girişimle en fazla yatırım alan sektör oldu.

Grafik20. En az bir kadın kurucu ortağı olan girişimlerin sektör dağılımı, 2023

Oyun sektörü, kadın kurucu oranının düşük olduğu bir sektör olsa da en bir kadın kurucu ortaklı girişimler arasında en çok yatırım alan ikinci sektör oldu.

KURUCU ORTAKLAR

Boğaziçi, İTÜ ve ODTÜ yine en çok girişimci çıkartan üniversiteler oldu.

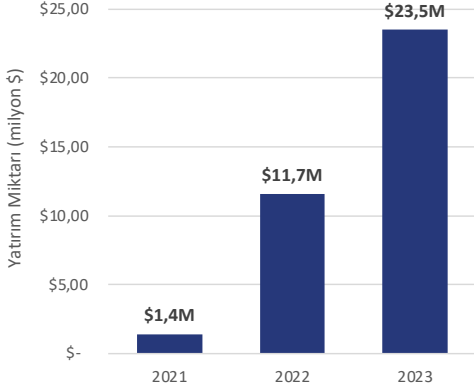
2023 yılında yatırım almış girişimlerin kurucu ortaklarının eğitim geçmişi incelendiğinde karşımıza aşağıdaki tablo çıkmaktadır. Buna göre geçtiğimiz yatırım alan 51 girişimci Boğaziçi Üniversitesi'nin lisans bölümlerinden mezun olmuştur. 22 kurucu ise Boğaziçi Üniversitesi'nde yüksek lisans, 4 kurucu ise doktora yapmıştır. Boğaziçi Üniversitesi'ni sırasıyla İTÜ ve ODTÜ takip etmektedir. Vakıf üniversiteleri arasından ise Koç Üniversitesi, 2023'te en çok girişimcisi yatırım alan üniversite olmuştur.

Tablo18. 2023 yılında yatırım almış girişimlerin kurucularının mezun oldukları Türkiye'deki üniversiteler

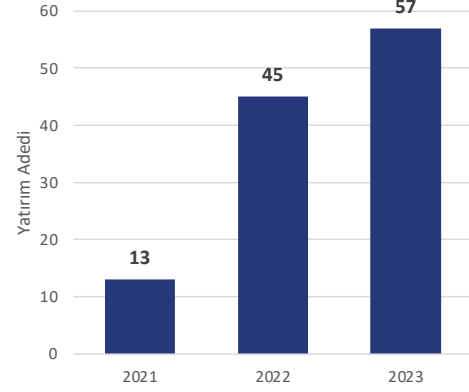
	Üniversite	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Kümülatif Toplam
1	Boğaziçi Üniversitesi	51	22	4	77
2	İstanbul Teknik Üniversitesi	51	20	5	76
3	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	54	18	3	75
4	Anadolu Üniversitesi	37	1	1	39
5	Marmara Üniversitesi	22	9	1	32
6	İstanbul Üniversitesi	27	3	-	30
7	Koç Üniversitesi	22	5	-	27
8	Yıldız Teknik Üniversitesi	18	6	2	26
9	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	25	1	-	26
10	Bahçeşehir Üniversitesi	13	10	3	26
11	Sabancı Üniversitesi	13	9	-	22
12	Hacettepe Üniversitesi	10	10	1	21
13	İstanbul Bilgi Üniversitesi	11	9	-	20
14	Yeditepe Üniversitesi	9	7	1	17
15	Ege Üniversitesi	10	2	-	12
16	Sakarya Üniversitesi	9	3	-	12
17	Işık Üniversitesi	7	3	1	11
18	Erciyes Üniversitesi	7	3	1	11
19	Gazi Üniversitesi	10	-	-	10
20	Dokuz Eylül Üniversitesi	9	-	-	9

KİTLE FONLAMA

Grafik21. Kitle fonlama ile girişimlerin aldığı yatırım miktarı, yıllara göre

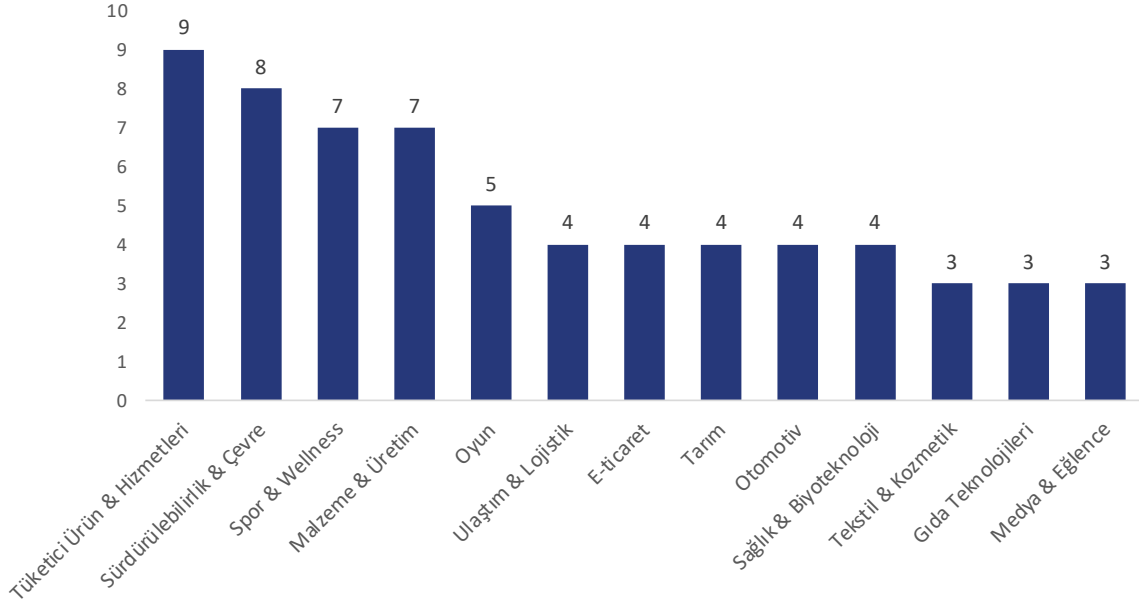

Grafik22. Kitle fonlama ile gerçekleşmiş yatırım sayısı, yıllara göre

Kitle fonlama yatırımları 2023 yılında da ekosistemde önemli bir yer kaplamaya devam etti. Geçtiğimiz yıl 57 yatırım turunda toplam 23,5 milyon dolar yatırım yapıldı. 2021 yılına göre hem yatırım adedi hem de yatırım miktarında önemli bir artış yaşandı. Yatırım alan girişimlerden 9'u tüketici ürün & hizmetleri sektöründe hizmet verirken 8'i sürdürülebilirlik & çevre dikeyinde hizmet veriyor. Ekosistem genelinde en çok yatırım yapılan yapay zeka, oyun, finans gibi sektörler ise oldukça az sayıda. 5 oyun girişimi kitle fonlama ile yatırım almış durumda.

Grafik23. Kitle fonlama ile yatırım almış girişimlerin sektör dağılımı, 2023

Tablo19. Türkiye'deki aktif kitle fonlama platformlarının 2023 yılı performansı

Platform	Fonlamaya Çıkan Girişim Sayısı	Başarılı Fonlama	Başarısız Fonlama	Devam Eden*	Yatırım Miktarı
Fonbulucu	40	33	5	2	18,3 M \$
Fonangels	13	9	2	2	2,3 M \$
Startup Burada	6	6	-	-	1,7 M \$
Fongogo	12	4	7	1	636.100\$
Basefunder	4	3	-	1	267.600\$
Fonlabüyüsün	2	1	-	1	313.400\$
Efonla	5	1	4	-	27.240\$

2023-YIL SONU

STARTUP HUKUKU'NU İLGİLENDİREN MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

Hazırlayan:

**YAŞAR
LAW
OFFICE**

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023

1) Anonim Şirketler ile Limited Şirketler için En Az Sermaye Tutarı Artırıldı

Anonim şirketler için 50.000 TL olarak öngörülen en az sermaye tutarı 250.000 TL'ye, limited şirketler için 10.000 TL olarak öngörülen en az sermaye tutarı ise 50.000 TL'ye yükseltilmiştir. Ticaret Bakanlığının açıklamasına göre bu değişiklik 01.01.2024 tarihinden sonra kurulan anonim ve limited şirketler bakımından uygulanacaktır.

2) Mal ve Hizmet Tedarikinde Geç Ödemelerde Temerrüt Faizi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan Mal ve Hizmet Tedarikinde Geç Ödemelerde Uygulanacak Temerrüt Faiz Oranı ve Alacağın Tahsili Masrafları İçin Talep Edilebilecek Asgari Giderim Tutarı Hakkında Tebliğ uyarınca, Türk Ticaret Kanunu m. 1530/7 hükmünde düzenlenen mal ve hizmet tedarikinde alacaklıya yapılan geç ödemelere ilişkin temerrüt faiz oranının sözleşmede öngörülmediği veya ilgili hükümlerin geçersiz olduğu hallerde uygulanacak faiz oranı yıllık %48, alacağın tahsili masrafları için talep edilebilecek asgari giderim tutarı 1.310 TL olarak belirlenmiştir. Anılan oran ve tutar, 01.01.2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

3) Elektronik Ticaret Mevzuatındaki Gelişmeler

[2022 Türkiye Startup Ekosistemi Yatırım Raporu](#)'nda detaylarına yer verildiği üzere, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 07.07.2022 tarihli, 31889 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve elektronik ticaret alanında önemli değişiklikler getirmiştir. Ek olarak, 29.12.2022 tarihli, 32058 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik ("E-Ticaret Yönetmeliği") de anılan Kanundaki hükümler ile paralel düzenlemeler öngörmüştür.

6563 sayılı Kanun'un muhtelif hükümlerinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine 2022/109 E. sayılı başvuru yapılmış, Anayasa Mahkemesi ise 13.07.2023 tarihli kararıyla iptal başvurusunu reddetmiştir. Paralel olarak, E-Ticaret Yönetmeliği'nin muhtelif hükümleri hakkında yürütmenin durdurulması ve iptali talep edilmiş, Danıştay 10. Dairesi tarafından yürütmenin durdurulması kararı verilmiştir. Bununla birlikte, Danıştay 10. Dairesi tarafından yürütmenin durdurulması kararının kaldırıldığı ve ancak Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan ret kararına konu olmayan 6563 sayılı Kanun'un bazı hükümleri için somut norm denetimi başvurusu yapıldığı anlaşılmaktadır. E-Ticaret Yönetmeliği hükümlerinin iptali talebi ise İdari Dava Daireleri Genel Kurulu nezdinde incelenmekte olup Anayasa Mahkemesi kararının da ışığında iptal talebinin de reddedileceği öngörülmektedir.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023

4) Konum Bilgisi Toplayan E-Ticaret Şirketlerinin Tabi Olduğu Coğrafi Veri İzin ve Lisans Mevzuatındaki Değişiklikler

Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliği ve Coğrafi Veri Lisans Yönetmeliği ile elektronik ticaret şirketleri, bankacılık faaliyetlerinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, akıllı şehir-sensör şirketleri, telekomünikasyon şirketleri, gayrimenkul değerlendirme faaliyetlerinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri gibi coğrafi veri/konum bilgisi toplayan, depolayan, işleyen, yöneten şirketlerin bu faaliyetleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında coğrafi veri izni veya coğrafi veri lisans belgesi alması zorunluluğu getirilmiştir. 31.03.2023 tarihli, 32149 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişikliklerle birlikte coğrafi veri lisansı üç gruba ayrılmış ve şirketlerin yerine getirmesi gereken yükümlülükleri düzenlenmiştir.

Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin 04.10.2023 tarihinde yayımlanan kararıyla izne tabi şirketlerin izin süresi ve verilere ilişkin usul, esas ve içeriklerin Bakanlık tarafından belirleneceği kuralı iptal edilmiştir. İptal kararı 04.07.2024 tarihinde yürürlüğe gireceğinden bu tarihe kadar izin ve lisansın nasıl alınacağına ilişkin kanuni düzenleme getirilmesi beklenmektedir. Bu tarihe kadar izin ve lisans için başvuru usulüne ilişkin Bakanlık tarafından öngörülen kurallar ise geçerli olduğundan risk almamak adına konum bilgisi toplayan e-ticaret şirketlerinin izin veya lisans için Bakanlığa başvurması tavsiye edilmektedir.

5) Uzaktan Kimlik Tespiti Mevzuatındaki Gelişmeler

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik’te 05.04.2023’te yapılan değişiklik ile tüzel kişiler için de uzaktan kimlik tespiti yapılabilmesi mümkün kılınmıştır. Bu değişikliğin uygulanmasında geçerli olacak kurallar ise MASAK tarafından yayımlanarak yürürlüğe giren Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No: 19)’nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliği (Sıra No: 24) ile düzenlenmiştir.

Anılan Tebliğ uyarınca, uzaktan kimlik tespiti, sürekli iş ilişkisi tesis edilmeden önce tamamlanacaktır. Uzaktan kimlik tespiti sürecinin nasıl yürütüleceğine ve hizmet alımı yoluyla yürütülecek olursa bunun standartlarına ilişkin teknik gereklilikler ve esaslar da düzenlenmiştir. Ayrıca, uzaktan kimlik tespitinin değişiklikte detaylarına yer verilen standartları sağlaması halinde yapay zekâ marifetiyle gerçekleştirilebilmesine de olanak tanınmıştır.

6) Ödeme Sistemleri Mevzuatındaki Gelişmeler

Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Asgari Özkaynak Miktarlarının Yeniden Belirlenmesi ile İlgili Tebliğ uyarınca ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının asgari özkaynak yükümlülüğü tutarları (i) fatura ödemelerine aracılık eden ödeme kuruluşları için 7.000.000 TL’ye, (ii) ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan ödeme hesaplarına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrim içi platformlarda sunulması hizmetini veren ödeme kuruluşları hariç olmak üzere diğer ödeme kuruluşları için 15.000.000 TL’ye ve (iii) elektronik para kuruluşları için 41.000.000 TL’ye yükseltilmiştir.

Ayrıca, 07.10.2023 tarihli, 32332 sayılı Resmî Gazete’de yürürlüğe giren mevzuat değişiklikleri ile dijital cüzdan tanımlanmış ve dijital cüzdan hizmeti sunulabilmesi için gerekli olan yetkiler düzenlenmiştir. Ödeme hizmeti sağlayıcısının alt yapı hizmetlerini kullanma talebinde bulunan diğer kuruluşlara kullandırması zorunluluğunun kapsamı genişletilmiştir. Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının faaliyet alanlarına yeni hizmetler de eklenmiştir. Son olarak kuruluşların uzaktan iletişim aracı ile sözleşme kurması ve kimlik tespiti yapması işlemlerine ilişkin hükümler MASAK mevzuatı ile uyumlu hale getirilmiştir. Anılan mevzuat değişikliklerine ilişkin diğer detaylara [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

7) Kitle Fonlamasındaki Eşikler Güncellendi

Kitle Fonlaması Tebliği (III-35/A.2), 27.10.2021 tarihli, 31641 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve paya dayalı kitle fonlaması ile borca dayalı kitle fonlaması bu Tebliğ’de birlikte düzenlenmiştir. SPK’nın 2023/82 sayılı Bülten’i ile Kitle Fonlaması Tebliği m. 5/1’deki platformların kuruluş ve listeye alınması için gerekli asgari sermaye 15.000.000 TL’ye, m. 15/1 ve 18/1’deki nitelikli yatırımcı olmayan gerçek kişilerin yatırım sınırları sırasıyla 250.000 TL ve 1.000.000 TL’ye, nitelikli yatırımcı olmayan gerçek kişilerin borçlanmaya dayalı kitle fonlamasıyla yapabileceği azami yatırım tutarı 100.000 TL’ye, paya dayalı kitle fonlamasında fon talep tutarı sınırı 5.000.000 TL’ye, m. 21/4 ve m. 22/4’teki paya ve borçlanmaya dayalı kitle fonlamasında toplanan fon tutarı sınırı 5.000.000 TL’ye yükseltilmiştir.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023

8) Portföy Yönetim Şirketleri Mevzuatındaki Gelişmeler

Portföy Yönetim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Tebliği (III.55-1)nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (III-55-1.d) ("Değişiklik Tebliği") ile birlikte alt portföy yöneticiliği düzenlenmiştir. Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından yetkilendirilmiş portföy yönetim şirketleri ("PYŞ") veya portföy yöneticiliği faaliyeti yapabilmesi konusunda yurt dışında yetkilendirilmiş kuruluşlar, yurt dışında yetkili bir kuruluş veya Türkiye'deki bir portfolyo yönetim şirketi (alt-portföy yöneticisi) tarafından yönetilen portföyün belirli bir kısmını veya tamamını aralarındaki sözleşme çerçevesinde yürütebilecektir. Yatırımcı ile alt-portföy yöneticisi arasında ayrıca bir sözleşme imzalanmasına ise gerek bulunmamaktadır. Değişiklik Tebliği ile PYŞ'lere irtibat bürosu açma imkânı da sağlanmıştır. İrtibat bürosu açılabilmesi için Portföy Yönetim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca gerekli niteliklere sahip bir irtibat bürosu sorumlusunun ve yeterli sayıda personelin istihdam edilmesi gerekmektedir.

SPK'nın 29.12.2023 tarihli, 2023/82 sayılı Bülten'i ("Bülten") ile kuruluş izni başvurularının SPK tarafından değerlendirilebilmesi için PYŞ'lerin başlangıç sermayesi alt sınırı 50.000.000 TL'ye yükseltilmiştir. Anılan Bülten'de yönetilen portföy büyüklüğüne göre gerekli asgari özsermaye yükümlülüğü sınırları ve asgari portföy yöneticisi sayıları da güncellenmiştir.

9) Girişim Sermayesi Pazarı Oluşturuldu

Payları Girişim Sermayesi Pazarında İşlem Görecek Ortaklıklara İlişkin Esaslar Tebliği (II-16.3) ("GSP Tebliği"), SPK tarafından 18.05.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. GSP Tebliği ile halka açık olmayan ortaklıkların girişim sermayesi pazarında ("GSP") işlem görmek üzere sermaye artırımını yoluyla ihraç edilecek paylarının halka arz edilmeksizin nitelikli yatırımcılara satışı sağlanmış oldu. GSP Tebliği uyarınca pay ihracında izahname düzenlenecek ve SPK'nın onayı alınacaktır. GSP'de kote edilen paylar sadece nitelikli yatırımcılar tarafından satın alınabilecektir.

GSP Tebliği ile ayrıca ortaklıkların paylarının sermaye artırımını yoluyla halka arz edilmeksizin satışı sonrasında uyulması gereken hususlara, finansal raporları ile bağımsız denetimine, özel durum açıklamalarına ve muafiyetlerine ve diğer yükümlülüklerine ilişkin usul ve esaslar ile GSP'de işlem görecektir. Ortaklıklara ilişkin finansal eşikler ve halka arz için bekleme süreleri düzenlenmiştir.

10) Girişim Sermayesi Yatırım Fonları ve Ortaklıkları için Eşikler Güncellendi

SPK'nın 2023/82 sayılı Bülten'i ile Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği m. 22'deki nitelikli yatırımcılardan alınacak toplam asgari kaynak taahhüdü tutarı 50.000.000 TL'ye yükseltilmiştir. Anılan Bülten ile birlikte, Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (i) m. 5'teki asgari sermaye tutarı 200.000.000 TL'ye, (ii) m. 12'deki asgari sermaye tutarı 60.000.000 TL'ye, (iii) m. 7'deki lider sermayedarın tek gerçek kişi olması halinde malvarlığının asgari toplam değeri 60.000.000 TL'ye, (iv) lider sermayedarın birden fazla gerçek kişi olması halinde malvarlıklarının asgari toplam değeri 120.000.000 TL'ye ve (v) lider sermayedarın tüzel kişi olması halinde özsermaye ve aktif toplam tavanları sırasıyla 600.000.000 TL ve 1.200.000.000 TL'ye yükseltilmiştir.

11) Marka İptal Yetkisini TÜRKPATENT Devraldı

10.01.2017 tarihli, 29944 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ("SMK") m. 26 uyarınca Türk Patent ve Marka Kurumu ("TÜRKPATENT") tarafından hangi hallerde markanın iptaline karar verilebileceği düzenlenmişti. Bununla birlikte SMK m. 26'nın yayımlanması tarihinden itibaren yedi yıl sonra yürürlüğe gireceği öngörüldüğü için bu süre boyunca marka iptal etme yetkisini mahkemeler kullanmaktaydı. Sürenin dolmasıyla 10.01.2024 tarihinde TÜRKPATENT, bu yetkiyi devralmış ve bu tarihten sonraki marka iptali başvurularını karara bağlamaya yetkili otorite haline gelmiştir.

Nitekim bu değişiklik doğrultusunda TÜRKPATENT, henüz yürürlüğe koymamakla birlikte Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağını yayımlamıştır. Taslakta marka iptali başvurusunun usulüne ilişkin detaylara yer verildiği görülmektedir. Anılan taslaktan ayrıca marka iptali başvurusunun münhasıran TÜRKPATENT'e yapılabileceği ve iptal kararının derhal sicile işleneceği anlaşılmaktadır.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023

12) VERBİS Kayıt Zorunluluğu Eşikleri Güncellendi

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline ("VERBİS") kaydolmasının zorunlu olduğu ve bu zorunluluğun istisnaları düzenlenmiştir. 06.07.2023 tarihli, 2023/1154 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kurulu ("Kurul") kararı ile ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olmayanlardan yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilanço toplamı 100 milyon Türk Lirasından az olan gerçek veya tüzel kişi veri sorumluları kayıt zorunluğundan muaf tutulmuştur.

13) Mobil Uygulamalarda Mahremiyetin Korunmasına Yönelik Tavsiyeler Yayınlandı

Kurul, mobil uygulamalarda mahremiyetin korunmasına yönelik mevcut ve potansiyel risklerin ele alınması ile akıllı telefonlar ve tabletlerde kullanılan mobil uygulamalar aracılığıyla gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından ilgili kişi ve veri sorumlusu niteliğini haiz aktörlere yönelik genel nitelikli tavsiyelerde bulunma amacıyla Mobil Uygulamalarda Mahremiyetin Korunmasına Yönelik Tavsiyeler Rehberini ("Rehber") yayımlamıştır.

Rehber'de mobil uygulamaların kimlik bilgilerinden sağlık verilerine çeşitli kişisel verileri topladığına değinilmiş ve uygulamanın erişim sağladığı verilerin özel nitelikli kişisel veri niteliğinde olabileceğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca, Rehber'de mobil uygulamalarda veri sorumlusu ve veri işleyen ayrımına değinilmiş ve hangi durumlarda veri sorumlusu veya veri işleyen niteliği kazanılacağı açıklanmıştır. Rehber'de genel ilkelere uyumun önemi tekrarlanmış ve örneklerle desteklenmiş, şeffaflığın sağlanmasına ilişkin koşulların yerine getirilmesi gerektiği hatırlatılmıştır. Türkiye'yi hedef alan mobil uygulama sağlayıcılarının da VERBİS yükümlülüğünü nazara alması gerektiği ifade edilmiştir. Anılan Rehber'e ilişkin diğer detaylara [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

14) Teknokentler ile Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde Faaliyet Gösteren Şirketlerin Girişim Şirketlerine Yatırım Yapma Yükümlülüğünün Sınırlarında Değişiklik Yapıldı

2022 Türkiye Startup Ekosistemi Yatırım Raporu'nda detaylarına yer verildiği üzere, teknoloji geliştirme bölgelerinde ("Teknokent") faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin münhasıran Teknokent'teki yazılım, tasarım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançların 31.12.2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmasına ("Teknokent Muafiyeti") karar verilmişti. Ayrıca Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde ("Ar-Ge ve Tasarım Merkezi") gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamının gelir ve kurumlar vergisine tabi kazancın tespitinde indirim konusu yapılmasına ("Ar-Ge İndirimi") karar verilmişti. Bununla bağlantılı olarak da Teknokent Muafiyeti'nden ve Ar-Ge İndirimi'nden yararlanan şirketlere, Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarını satın alma veya girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına ya da Teknokent Kanunu kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere yatırım yapma yükümlülüğü getirilmişti ("Yatırım Yapma Yükümlülüğü").

7953 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile öngörülen değişikliğe göre, 01.01.2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Teknokent ve Ar-Ge ve Tasarım Merkezi'nde faaliyet gösteren şirketlere tanınan Teknokent Muafiyeti ve Ar-Ge İndirimi tutarının 2.000.000 TL ve üzerinde olması halinde bu tutarın %3'ü ile girişim sermayesi yatırım fonlarına veya ortaklıklarına ya da girişim şirketlerine yatırım yapılması zorunludur. İşbu Yatırım Yapma Yükümlülüğü yıllık bazda 100.000.000 TL ile sınırlandırılmıştır.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023

15) Ar-Ge ve Tasarım Harcamalarına İlişkin İlave Kurumlar Vergisi İndiriminin Uygulanma Süresi Uzatıldı

2016/9092 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Ar-Ge veya tasarım merkezinin o yıl yaptığı Ar-Ge ve yenilik veya tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artan tutarının %50'si kurum kazancının tespitinde ilave indirim konusu yapılabilecektir. Ancak bu ilave kurumlar vergisi indiriminden faydalanabilmek için, Ar-Ge veya tasarım merkezinin patent sayısı, proje sayısı ya da cirosunu ilgilendiren ve spesifik olarak 2016/9092 sayılı Karar'da sayılan göstergelerden herhangi birinde bir önceki yıla göre en az yüzde yirmi artış sağlaması gerekmektedir. 6652 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ilave kurumlar vergisi indiriminin uygulanma süresi 31.12.2028'e uzatılmıştır.

16) Gelir Vergisi Stopajı Teşvikinden Yararlandırılan Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri Dışında Geçirilen Çalışma Sürelerinin Kapsamı Güncellendi

Teknokent ile Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde çalışan personelin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edileceği düzenlenmiş ve böylece bu teşvikle girişim şirketlerinin personel giderleri azaltılmıştı. Bununla birlikte, Teknokent'te veya Ar-Ge ve tasarım merkezi dışında geçirilen sürelerin de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirileceği öngörülmüştü. 8004 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca, 31.12.2024'e kadar, söz konusu bölge ve merkezler dışında geçirilen süreler bakımından belirlenmiş olan oran, mahiyeti Bakanlık tarafından belirlenecek bilişim personeli bakımından da %100'e, diğer personel bakımından %75'e yükseltilmiştir.

17) Vergi Mevzuatındaki Gelişmeler

Genel kurumlar vergisi oranı %20'den %25'e çıkartılmıştır. Bankalar, finansal kiralama, faktöring, finansman ve tasarruf finansman şirketleri, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri bakımından ise kurumlar vergisi oranı %25'ten %30'a çıkartılmıştır. İhracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına uygulanan kurumlar vergisi indirimi ise 1 puandan 5 puana çıkartılmıştır. İşbu değişiklik, 01.10.2023 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak üzere, kurumların 2023 yılı ve devamında elde edilen kazançlarına uygulanacaktır.

Bilindiği üzere, kurumların girişim sermayesi yatırım fonu ve diğer yatırım fonu katılma paylarından elde ettikleri kâr payları, katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler ve katılma paylarının değer artış kazançları kurumlar vergisinden istisna tutulmuştu. 7456 sayılı Kanun ile girişim sermayesi yatırım fonu dışındaki diğer yatırım fonu katılma paylarına ilişkin yukarıda sayılan gelir ve kazançlar bu istisnanın dışına çıkartılmıştır.

Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki yabancı kurumların sermayesine iştirak eden kurumların ve gerçek kişilerin yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olması ve kazancın elde edildiği hesap dönemine ilişkin vergi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla %50 oranında gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulmasına karar verilmiştir.

Hizmet ihracı kapsamında yurt dışına mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon, veri saklama, veri işleme, veri analizi ile eğitim ve sağlık alanlarında verilen hizmetlerden kurumların ve gerçek kişilerin elde ettikleri kazancın tamamının beyanname verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla %50 oranında gelir veya kurumlar vergisinden indirim konusu yapılabileceği düzenlenmişti. Bu indirim oran, %80'e çıkartılmıştır.

Teknokent ve Ar-Ge ve Tasarım Merkezinde bulunan şirketlerin münhasıran Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde kullanılmak üzere iktisap ettikleri makine ve teçhizatlara uygulanacak amortisman süresinin mevcut faydalı ömür süresinin yarısı üzerinden hesaplanabilmesi imkanı, 31.12.2024 tarihine kadar uzatılmıştır.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023

18) Asgari Ücret Yükseldi

Asgari ücret tespit komisyonu kararı ile 01.01.2024'ten itibaren aylık asgari ücret tutarı net 17.002,5 TL, brüt 20.002,5 TL olmuştur. Bu artışla birlikte asgari ücret alan çalışanın işverene aylık brüt maliyeti 23.502,94 TL'ye yükselmiştir.

19) İş Güvenliği Uzmanı ve İş Yeri Hekimi Bulundurma Zorunluluğu Ertelendi

Az tehlikeli sınıfta yer alan ve elliden az çalışanı olan iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi bulundurma zorunluluğu düzenlenmişti. Ne var ki, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu m. 6 ve 7 hükümlerinin yürürlük tarihi 31.12.2023 tarihine ertelenmişti. Bu yükümlülüğün yürürlüğe gireceği tarih bir defa daha 31.12.2024 tarihine ertelenmiştir.

Yazar:

Ahmet Yaşar
Yaşar Law Office
Kurucu Avukat

Yaşar Law Office, ilgili, titiz ve dinamik yaklaşımıyla müvekkillerine güvenilir, pratik ve etkili çözümler bulma gayesiyle kurulmuştur.

Yaşar Law Office olarak şirketler hukuku, ticaret hukuku, iş hukuku, kişisel verilerin korunması hukuku, uyuşmazlık çözümü, icra ve iflas hukuku, vergi hukuku, miras hukuku, taşınmaz hukuku ve yabancılar hukuku alanlarında gerçek kişi ve tüzel kişi müvekkillerine danışmanlık ve dava takibi hizmeti sunuyoruz. Bu kapsamda şirket kuruluşu işlemlerinin yürütülmesi, hissedarlar sözleşmesinin hazırlanması ve diğer tüm gündelik kurumsal konular dahil olmak üzere kurumsal yönetim işlerinin takibini sağlıyoruz. Sözleşmelerin hazırlanması, değerlendirilmesi, değiştirilmesi ve müzakere edilmesinden sözleşmelerin uygulanması ve feshine kadar sözleşmesel işlemlerde azami özenle destek sunuyor; ticari uyuşmazlıkların çözülmesinde müvekkillerimizi temsil ediyoruz. Bununla birlikte, iş hukuku alanında uyuşmazlıkları önleyici hukuki danışmanlık sunuyor, uyuşmazlığın doğması halinde dava takibi yapıyoruz. Teşviklerden dijital ekonominin vergilendirilmesine kadar çeşitli alanları ele alıyoruz. Müvekkillerimizin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu başta olmak üzere verilerin korunması ve gizliliğine ilişkin mevzuata uyumunu sağlıyor, uyum süreçleri ve gerekli belgelerin hazırlanması noktasında danışmanlık hizmeti veriyoruz.

Yaşar Law Office olarak Türkçe, İngilizce ve Almanca hukuki destek sağlıyoruz

Bu bilgilendirme notu, ele aldığı konuya ilişkin hak ve yükümlülükler ile ilgili bütün hususları kapsamadığı gibi hukuki danışmanlık niteliğinde de değildir. Konu hakkında hukuki danışmanlık gerekmesi halinde lütfen Yaşar Law Office ile iletişime geçiniz: info@yasarlaw.com . yasarlaw.com

2023-YIL SONU

İKİNCİL İŞLEMLER

İKİNCİL İŞLEMLER

Girişim	Girişim Ülkesi	Satın Alan	Yatırımcı Ülkesi	İşlem Tipi	İşlem Miktarı	Hisse Oranı
Rebellion	İspanya	Papara	Türkiye	Satın Alma		
DORinsight	Türkiye	Hedef Holding	Türkiye	Satın Alma	10.032.000 TL	
CRC Kurumsal	Türkiye	Migros	İsviçre	Satın Alma	2.900.000 USD	50%
MNG Kargo	Türkiye	DHL Group	Almanya	Satın Alma		
Eşarj	Türkiye	Enerjisa Enerji	Türkiye	Satın Alma		
Talentic	Türkiye	Kolay İK	Türkiye	Satın Alma		
TeamSystem	İtalya	Mikrogrup	Türkiye	Satın Alma		53%
PayCore	Türkiye	Param	Türkiye	Satın Alma		
Twisto	Türkiye	Param	Türkiye	Satın Alma		
Hamurlabs	Türkiye	Topkapı Danışmanlık	Türkiye	Satın Alma		20%
PayPad	Türkiye	HotelRunner	Türkiye/İngiltere	Satın Alma		
TOM Şirketler Grubu	Türkiye	Dubai Islamic Bank	BAE	Satın Alma		
Falkonry	ABD	IFS	İsveç	Satın Alma		
Ebebek	Türkiye	Borsa İstanbul	Halka Arz	Halka Arz		
Xerox Türkiye	Türkiye	Lidya Grup	Türkiye	Satın Alma		
Ango	Türkiye	iMerit	ABD	Satın Alma		
StartupMarket	Türkiye	Fongogo	Türkiye	Satın Alma		
Martı	Türkiye	NYSE	Türkiye	SPAC (Halka Arz)		

VERİ & METODOLOJİ

- Raporda sunulan yatırım verilerine halka arz, borçlanma (debt financing), growth equity, ve hibeler dahil edilmemiştir.
- Private Equity şirketlerinin yaptığı VC yatırımları yatırım verilerine dahil edilmiştir.
- Bir şirket girişim olarak nitelendirilmeden önce ekibimiz tarafından incelenmiş, büyüme potansiyeli, bir soruna çözüm bulma, teknoloji, yaş gibi faktörler göz önünde bulundurularak girişim kategorisine alınmıştır. Verilere 'scale-up' olarak geçen şirketler de dahil edilmiştir. 'Girişim' tanımımızda hayatına girişim olarak başlayan şirketler de bulunmaktadır.
- Raporda yatırım turu sayısı ile yatırım alan girişim sayısı farklılık göstermektedir. Girişim sayısından bahsedilirken 'girişim' kelimesi, yatırım turu sayısından bahsedilirken 'yatırım' kelimesi kullanılmıştır.
- Dahil edilen son veri tarihi: 31 Aralık 2023
- En çok yatırım alan sektörler kısmında birden fazla sektörde hizmet veren girişimler, buldukları her sektöre dahil edilmiştir.
- Farklı para birimlerinde yapılan yatırımlar yatırımın duyurulduğu tarihteki kur üzerinden Dolar (\$) cinsine çevrilmiştir. 'Milyon' değerinde olan yatırımlar 'M' veya 'Mn' kısaltmaları ile gösterilmiştir (Örn: \$1.000.000 = \$1M veya \$1 Mn). 'Milyar' değerindeki yatırımlar 'Mr' kısaltması ile gösterilmiştir. (Örn: \$1.000.000.000 = \$1 Mr)
- Yatırım Aşamaları bölümünde yatırım turlarında girişimlerin açıkladığı aşamalar kullanılmıştır.
- Yurt Dışındaki Türkler bölümünde kurucusu Türkiye kökenli olduğu tespit edilen ancak "Türk girişimi" kriterlerine uymayan girişimler incelenmiştir.

Hangi girişimler Türk girişimi olarak sayılıyor?

Bir girişimin Türk girişimi olması için aşağıdaki 3 ana kriterden birini sağlaması gerekmektedir:

1) Sadece Türkiye'de resmi şirketinin olması,

2) Aşağıdaki 4 alt kriterin en az 2'sini karşılaması;

- Daha önce Türkiye'de bir kuluçka merkezi/hızlandırma programına katılmış olması
- Daha önce Türkiye'de herhangi bir teknoparkta bulunmuş olması
- Türkiye'de kurulu şirketi olması
- Hem kurucuların hem de ekibinin bir kısmı(ekip büyüklüğüne göre değişen oranda) Türkiye'de yaşaması

3) Türkiye'de kurulu şirketi olması durumunda eğer girişim ilk yatırımlarını bu şirket üzerinden almış ancak sonrasında merkezini yurt dışına taşıyorsa da Türk girişimi sayılmaktadır.

Türk girişimleri yukarıdaki gibi belirledikten bu girişimleri de 'Türkiye Merkezli Girişimler' ve 'Yurt Dışı Merkezli Türk Girişimler' olarak ikiye ayırıyoruz. Bu sınıflandırma ile amacımız Türkiye'deki girişimcilerin merkezini neden yurt dışında kurmayı tercih ettiği veya neden yurt dışına taşıma ihtiyacı duyduğu gibi sorulara çözüm arayan karar verici, araştırmacı ve girişimcilere ufak da olsa bir katkı sağlamak. Her raporumuzda düzenli olarak paylaşacağımız bu veriler ile birlikte, merkezi yurt dışında olan girişimlerin sayısının artış trendinde mi yoksa azalış trendinde mi olduğu rahatlıkla gözlemlenebilecektir.

Türkiye Merkezli Girişim:

- Resmi şirketi Türkiye'de kurulu ve bu şirket üzerinden yatırım alan girişimler dahildir.
- Hem Türkiye hem de yurt dışında şirketi olan ancak yatırımı Türkiye'deki şirketi üzerinden alan girişimler dahildir.
- Sadece Türkiye'de şirketi olan ancak yatırımı ticaret sicil gazetesine henüz yansımamış olan girişimler dahildir.

Yurtdışı Merkezli Türk Girişim:

- Resmi şirketi yurt dışında kurulu olan ve bu şirket üzerinden yatırım alan girişimler dahildir.
- Hem Türkiye'de hem de yurt dışında şirketi olan ve Tic. Sic.'de yatırımı tespit edilemeyen girişimler bu gruba dahildir.
- Türkiye'de kurulu şirketi tespit edilemeyen ancak 'Türk' girişimi kriterlerini karşılayan girişimler bu gruba dahildir.

Henüz resmi şirketi kurulmamış olan girişimler girişimci beyanına veya ekibin bulunduğu ülkeye göre yukarıdaki 2 kategoriden birine dahil edilmektedir.

Bizi Takip Edin !

www.startupcentrum.com

[@startup_centrum](https://twitter.com/startup_centrum)

[@startupcentrum](https://www.instagram.com/startupcentrum)

[StartupCentrum](https://www.linkedin.com/company/startupcentrum)

[StartupCentrum](https://www.youtube.com/StartupCentrum)

[StartupCentrum](https://www.tiktok.com/@StartupCentrum)

